

DANSK SKOVFORENINGS TIDSSKRIFT

TILLIGE ORGAN FOR
DANSKE FORSTKANDIDATERS FORENING

INDHOLD

	Side
Nekrolog:	
AKSEL THYSSEN	283
Artikler m. m.	
Dansk Skovforenings generalforsamling 1963	286
Litteratur:	
VAN GOOR, C. P. og TIEMENS, F.: De invloed van eenmalige Strooiselwinning op de aanwas van grovedennenbos	352

**Dansk Skovforenings
Tidsskrift**

udkommer årlig med
ca. 30 ark og udsendes
i 12 hæfter ca. den 25.
i hver måned.

Forfatterhonoraret er
192 kr. pr. ark. Af artik-
ler over 8 sider leveres
gratis 50 særtryk, når der
samtidig med indlever-
ingen af manuskriptet
fremsættes ønske derom.
Eftertryk af tidsskriftets
artikler uden redaktio-
nens samtykke er ikke
tilladt.

REDAKTIONSUDVALG:

Kammerherre, hofjægermester *S. Timm*, Jyderup (formand),
Professor, dr. *H. A. Henriksen*, Skovbrugsafdelingen, Roligheds-
vej 23, København V.

Professor *Niels K. Hermansen*, Skovbrugsafdelingen, Roligheds-
vej 23, København V.

Kontorchef *N. P. Tulstrup*, Vester Voldgade 86°, København V.

REDAKTØR: (ansvarsh.)

P. Hauberg.

**DANSK SKOVFORENINGS SEKRETARIAT
OG TIDSSKRIFTETS REDAKTION:**

Vester Voldgade 86° Kbh. V., Tlf. Mi 2166, Postgiro 1964.
Tryk: Nielsen & Lydiche (M. Simmelkiær), København V.

**Skovhamre.
Kiler for Træ.
Savambolte.
Plantehakker.
Barkspader.
Økser.**

Dansk Staal Industri A/S af 1938.

PALUDANS PLANTESKOLE ^{A/s}

KLARSKOV

Skovplanter · Hæk- og Hegnsplanter

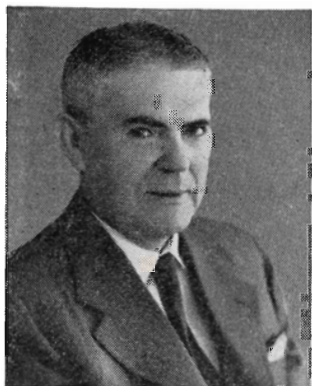
Prikleplanter

Alle godkendte Planter er underkastet Herkomstkontrollen

Forlang Prislister

Telf. Klarskov 9

**JUBILÆUMS
AKVAVIT**

AKSEL THYSSEN

Den 30. juni 1963 afgik skovrider AKSEL THYSSEN ved døden efter mange måneders håbløs sygdom.

Hans far, provst Thyssen, Sdr. Omme, var fra 1894 medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab, fra 1908 medlem af Hedeselskabets bestyrelse og dertil De samvirkende Plantningsforeningers første formand (1902).

Som søn af denne fremtrædende skikkelse i hedesagens tjeneste var det ganske naturligt, at sønnens interesser måtte drages mod faderens arbejde, imod hedesagen, som han også kom til at ofre al sin interesse, hele sit liv.

Skovrider Thyssen var forstkandidat fra 1914. Allerede året efter kom han til Hedeselskabet som forstassistent, forflyttedes 1918 til Hedeselskabets 2. plantagedistrikt, hvor han 1924 udnævntes til skovrider. Det er kun de færreste, der får lov til at virke så mange år (42 år) på samme sted. På mange af de arealer, Aksel Thyssen lod tilplante i begyndelsen af tyverne, står nu smukke gran- eller fyrreskove.

Han var på et tidligt tidspunkt klar over, at Djurslands specielle klima- og jordbundsforhold krævede andre skovdyrkningsmæssige metoder end de for den midt- og vestjydske hede almindeligt anvendte.

Ved anvendelse af skovfyr, østrigsk fyr og rødgran som

hovedtræarter, i mindre grad sitkagran, douglas og eg (i udkanter), lærk og birk, er der, alt under hensyntagen til jordens bonitet, terrænets hældning, eller arealets mere eller mindre udsatte beliggenhed, opnået endog meget smukke resultater.

Der er ingen tvivl om, at det, der stod skovrider Thyssens hjerte nærmest, var fredskovsplantagerne, skabelsen af varig skov på øde jord. I hans tjenestetid på Djursland er der oprettet over 150 fredskovsplantager, en tilvækst siden 1918 på godt 6000 ha.

Der skulle ikke alene skabes produktive plantager, men de skulle også være smukke. Ved at lade veje og spor naturligt følge terrænkurverne og ved stadig at variere træartsvalget er der i æstetisk henseende opnået beundringsværdige resultater.

Et særligt smukt parti måtte gerne henligge uden beplantning, en udsigt skulle bevares et andet sted. På den måde er der fastholdt store naturværdier. Denne interesse for bevarelse af landskabelige værdier førte skovrider Thyssen ind i fredningsarbejdet. Fra 1930 var han således formand for naturfredningskommissionen for Djursland.

Også inden for det fagorganisatoriske arbejde har Aksel Thyssen ydet en indsats. I 1938 tog han initiativet til dannelsen af Hedeselskabets skovriderforening, hvis formand han var indtil 1960, da han tog sin afsked.

Han påtog sig herudover mange tillidshverv indenfor så vidt forskellige områder som Røde Kors, hjemmeværn, menighedsråd, spejderkorps, erhvervsråd m.v.

Skovrider Thyssen skrev i årenes løb en del artikler og større ting om emner, der lå ham på hjerte. Her skal blot nævnes Bogen om Danske Forstkandidater 1890-1955.

I sit otium var han meget optaget af en bog, han ville skrive om Hedeselskabets formænd, et arbejde som døden afskar denne virksomme mand fra at fuldføre.

G. West-Nielsen.

- Hed. Tds. 1917 Rydning af bjergfy
1923 Spejdere og plantningssagen
1927 Fra en forstlig studierejse til Tyskland
1929 Nogle træbearbejdningsmaskiner
1932 Brænde og brændeovne
1935 Centralvarme med brændefyring
1940 Brændeovne og brændselssituationen
1942 Brændesagen under krigsforhold
- Naturfredningsf. Aarsskrift: 1932 Ebeltoft Vig
1937 Den nye Naturfredningslov
1951 En præstegård på Heden
- 1955 Danske Forstkandidater 1890-1955
1960 Slægts- og Selvbiografi

DANSK SKOVFORENINGS
ORDINÆRE GENERALFORSAMLING
DEN 24. MAJ 1963

Dansk Skovforenings ordinære generalforsamling afholdtes den 24. maj d.å. kl. 14,00 i Kongesalen i Studenterforeningen, København.

Formanden, kammerherre, lensgreve CHR. MOLTKE bød velkommen og motiverede et leve for Dansk Skovforenings høje protektor Hans Majestæt Kongen, til hvem der afsendtes et telegram. – Senere på dagen ankom et takketelegram, som oplæstes ved middagen på Langeliniepavillonen.

Formanden mindedes derpå følgende, der var afgået ved døden siden sidste generalforsamling: Kgl. skovrider E. von Buchwald, godsejer, hofjægermester, cand. polit. Th. Junker, kgl. skovrider Henning Martensen-Larsen, skovrider E. St. Fløytrup, skovrider Harald Antonio Pavlsen, skovrider Jacob Holm, gods-ejer Aa. Brask, skovrider Vagn Rossen og skovrider C. C. Hornung.

Formanden foreslog under dagsordenens *punkt 1*:

VALG AF DIRIGENT,

at man valgte skovrider Sv. BANG, hvilket blev vedtaget.

Dirigenten takkede for valget og konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet.

Dirigenten gav derefter ordet til formanden under *punkt 2*:

BERETNING OM FORENINGENS VIRKSOMHED.

Formanden omtalte, at den trykte årsberetning for 1962/63 en ugestid før generalforsamlingen var blevet tilsendt samtlige foreningens medlemmer og således måtte formodes bekendt af disse (beretningen er in extenso gengivet nedenfor). Under henvisning hertil foretog formanden kun en summarisk gennemgang af de vigtigste punkter af beretningen, herunder årets vækstforhold og afsætningsforhold for skovbrugets produkter. Alt i alt havde det forløbne år været travlt for foreningen.

Formanden rettede sluttelig en varm tak til Carlsen-Langes Legatstiftelse, Det Classenske Fideicommis og Julius Skrikes Stiftelse for de økonomiske tilskud, foreningen efter ansøgning

**12 - 15.000 m³ træ
EFTERLYSES**

Signalement:

Særlig ask, bøg og eg.

Oplysninger

om ethvert parti - uanset
beliggenhed - der købes
til gældende dagspris....
bedes givet til

A/s KOLDS SAVVÆRK

Kerteminde

Telf. 55 - 295 og 515

Køber af træ siden 1888

**FARSTRUP SAVVÆRK
& STOLEFABRIK A/S**

Grundl. 1910

FARSTRUP ST.

Telefon Veflinge 28-48-128

Er køber til kævler i eg og bøg

BIRK og SØLVPOPPEL købes

Gode plankekævler og snitgavn I
i længder efter aftale.

Vamdrup Savværk,
Vamdrup, tlf. 53.

LANDKREDITKASSEN

yder laan i landbrug, skov- og havebrug paa øerne.

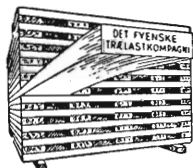
Tilbud kan gives til rentefod $3\frac{1}{2}$, 4, $4\frac{1}{2}$, 5, $5\frac{1}{2}$, 6, $6\frac{1}{2}$ og 7 pct. i 60-aarige, 30-aarige og 10-aarige laan, samt grundforbedringslaan.

Creditkassen for Landejendomme

ANKER HEEGAARDSGADE 4, KØBENHAVN V. TLF. CENTRAL *9635

Kævler *i alle træsorter købes*

Thorvald Pedersen, Odense A/s TELEFON 123288

Vi er køber til
ALLE EFFEKTER I
DANSK TRÆ

DET FYENSKE TRÆLASTKOMPAGNI A/s

ODENSE TELEFON (09) 122222

påny i det forløbne år havde modtaget fra disse institutioner. Disse tilskud udgør en uundværlig støtte for foreningens arbejde. Endvidere udtalte formanden en tak til foreningens forskellige udvalg samt til kontorets personale for arbejdet i det forløbne år. Til aflastning af kontorchef N. P. Tulstrup ikke mindst på det handelsmæssige område søger man at finde en egnet mand.

Skovbruget i 1962/63

Vækstforhold: Året 1962 blev for vore skove et særdeles godt vækstår. Vejrmæssigt gav det os den 3. våde sommer i træk, men til forskel fra de to foregående år og da navnlig 1960 fulgte den våde sommer i 1962 efter et virkelig vådt forår, hvor forholdene for kulturarbejdet var så gunstige, som man ikke i talrige år har kendt magen til.

Efter en usædvanlig kølig *marts* indtraf der mildning i *april*, hvor nedbøren samtidig var nogenlunde nær det normale, og den 24. april, godt 2 uger senere end i 1961, indløb melding om, at den berømte tidligt udspringende bøg ved Vejle stod lysegrøn. I sin helhed stod bøgeskoven grøn ca. 10. maj, mens egeskoven var udsprunget ca. 25. maj, godt en uges tid før asken. *Maj* blev en kølig, solfattig, men forholdsvis nedbørsrig måned, den køligste maj siden 1876. Nedbøren nåede op på henimod det dobbelte af normalen. Selvom måneden ikke var frostfri, noteredes kun ringe frostska-der. I begyndelsen af *juni* indtraf et par nætter med frost, som dog heller ikke formåede at volde synderlig skade på andet end lave kulturer af eg. Måneden var iøvrigt som sin forgænger kølig, men havde omtrent normal nedbør, og dette vejr fortsatte nogenlunde uændret i *juli*. Om sommervejr blev der praktisk taget ikke tale, og da man nåede frem til *august*, blev der rigtig lukket op for himlens sluser – det skyllede ned, mest over Nordjylland, hvor man nåede op på ikke mindre end 185 mm i denne måned mod normalt 84 mm. Alle landsdele fik iøvrigt sin rigelige andel i i regnen, og da meteorologerne fik gjort vejrstatistikken op, viste det sig, at der ikke tidligere i dette århundrede har været så mange nedbørsdage i august. Mørkt blev der i skovens haller under det frodige løvtag, og på de åbne sletter strakte de unge graner sig med meterhøje top-skud. Så vådt blev det, at der i en del nåleskove endog begyndte at vokse alger på de grønne nåle, hvad man imidlertid mange steder først rigtig blev klar over, da pyntegrøntsæsonen meldte sig, og det pågældende pyntegrønt viste sig praktisk taget uanvendeligt som følge af algebelægningen.

Med udsigt til en rekordhøst, men også med udsigt til at den ville gå i vasken, såfremt vejret ikke bedrede sig, blev landmandens tålmodighed og evne til at affinde sig med de altid vekslende naturforhold i eftersommeren 1962 sat på en usædvanlig hård prøvelse. Først et godt stykke hen i *september* blev det så meget opholdsvejr, at høsten langsomt kunne komme igang, men takket være det kølige vejr havde der ikke været megen spiring i kornet, og da høsten endelig var tilendebragt og opgjort, konstateredes, at den var blevet rekordstor.

Bemærkes må, at dagen med det skønneste vejr i hele sommerhalvåret bortset fra enkelte dage i juni blev den 21. september – den dag, da over 900 skovbrugere og andre interesserede mødtes til Dansk Skovforenings redskabsdemonstration i Wedellsborg skove.

Sommeren 1962 var med en middeltemperatur på 13°7 Celcius (mod normalt 15°2C) sammen med 1928 den køligste siden 1907, men tangerer ikke den hidtidige rekord siden de officielle temperaturmålingers påbegyndelse i København i 1768, nemlig 12°9C, der blev middeltemperaturen i sommeren 1840.

For de store mængder stormfældet gran, der siden stormen den 16. februar henlå i skovene i Sydjylland samt på Fyn og Lolland-Falster, havde sommervejret givetvis været det bedst tænkelige, fordi træet længst mulig bevarede sin fugtighed og dermed var forholdsvis velbeskyttet mod svampe- og insektangreb. Som kuriøst udslag af det kølige, regnfulde vejr kan nævnes, at jordbærsæsonen strakte sig godt ind i august måned.

Oktober havde en del over normal varme, men betydeligt under normal nedbør og dannede dermed optakt til den tørreste vinter i Danmark i 83 år. *November* blev ret kølig, men tillige den nedbørsfattigste måned næst efter marts – for markarbejdet en gunstig afslutning på efteråret.

December fortsatte i novembers spor med ringe nedbør, men tillige med usædvanlig megen sol for årstiden. Efter nogle kortvarige forpostfægtninger meldte vinteren sig med klingrende frost den 17. december, og julen oprandt med strålende sol over det sneklædte landskab. Bortset fra ½° tø den 23.-24. januar og 25.-26. februar slap frosten ikke sit tag i Danmark før den 5. marts, hvor der efter en nats ret streng frost efterhånden kom mildning og regn. Men frosten lod sig ikke dermed slå helt af marken, den kom igen omend nu vekslende med tø, og først i begyndelsen af *april* var vintervejret overstået.

Vinteren 1962/63 var således meget langvarig, men den blev dog, opgjort efter kuldesum, d.v.s. summen af alle negative døgn-

middeltemperaturer i vinterens løb, kun den 4. strengeste herhjemme i dette århundrede, hvorimod den i store dele af det øvrige Europa, ikke mindst i England, blev den strengeste i over 80 år og skabte umådelige trafikale og andre vanskeligheder. Gennemgående havde Danmark kun ret moderate kuldegrader, hvilket hang sammen med, at vinteren 1962/63 herhjemme var en »strålingsvinter« og ikke som f.eks. i 1942 en »strømningsvinter« med kolde luftstrømninger fra russisk-sibiriske højtryk. Laveste temperatur $\div 26^{\circ}\text{C}$ måltet så sent som natten mellem den 20. og 21. februar. Frostsprængning af stammer synes at være indtruffet langt sjældnere end i de strenge vintre i begyndelsen af 1940'erne. Isen bandt derimod ret hurtigt farvandene og blokerede langt ind i marts de fleste havne. I begyndelsen af januar og påny den 18.-19. februar faldt der en del sne over landets sydligere egne, hvor fygning skabte betydelige vanskeligheder, og snelægget lagde naturligvis hindringer i vejen for arbejdet i skoven, måske navnlig for så vidt angår sortering og opmåling, men i det store og hele har skovningsarbejdet kunne forløbe programmæssigt, ja, en del steder vil man endda mene, at vejret har været befordrende for arbejdet, og i hvert fald udslæbningsarbejdet har nydt godt af frostvejret. Derimod har adskillige nåletræsavværker på grund af frosten i længere tid måttet ligge stille, og udendørs byggeri har praktisk taget ikke fundet sted i næsten 4 måneder.

I anden uge af april holdt forårsmildningen endelig sit indtog. De amerikanske langtidsprognoser for vejret, der jo holdt stik for vintervejrets vedkommende, spår os et tørt (i de østlige egne) og varmt forår. Dette i forbindelse med, at jorden er ret tør efter den tørre vinter, må i høj grad tilskynde til at få forårets kulturarbejder overstået snarest muligt.

Som indledningsvis nævnt var 1962 et godt vækstår i vore skove. I *forstpatologisk* og *forstzoologisk* henseende var det et stille år, og der er for første gang i adskillige år intet særligt nyt at berette, når bortses fra de allerede omtalte generende algebelægninger på nålene af gran, der formentlig må ses som et udslag af det meget fugtige sommervejr. Nævnes bør dog nok, at de i forrige årsberetning omtalte angreb af fyrrens knop- og grenetørre (*Crumenula pinea* eller *Scleroderris abietina*, som svampen nu skal hedde) på østrigsk fyr fortsatte i 1962. Endvidere kan nævnes, at råvildtbestanden også i 1962 trods kraftig beskydning var meget betydelig i adskillige skove.

Afsætningsforhold: Det såkaldte OMSforlig i foråret 1962 bevir-

kede bl.a. en stærk efterspørgsel hos *nåletræsavværkerne* efter træ til levering inden 1. august, idet forbrugerne jo var ivrige efter at dække sig ind med varer, inden den generelle omsætningsafgift i engros-leddet fra og med denne dato blev pålagt varernes pris. Den hektiske aktivitet på nåletræsavværkerne i sommermånederne dannede afslutningen på omtrent 2 i det store og hele ganske gode år for disse virksomheder. Navnlig efter stormfaldet i februar 1962 havde man haft god tilgang af råtræ (nåletræhugsten for så vidt angår gavntre beløb sig i 1961/62 til 903.700 m³ mod i 1960/61 777.700 m³).

Efter den 1. august og stort set lige frem til foråret 1963 har der hersket en bemærkelsesværdig stilhed på markedet for dansk nåletræ, herfra dog, som neden for nærmere omtalt, undtaget kassetræ, der i vinterens løb opnåede en meget betydelig efterspørgsel i flere landsdele.

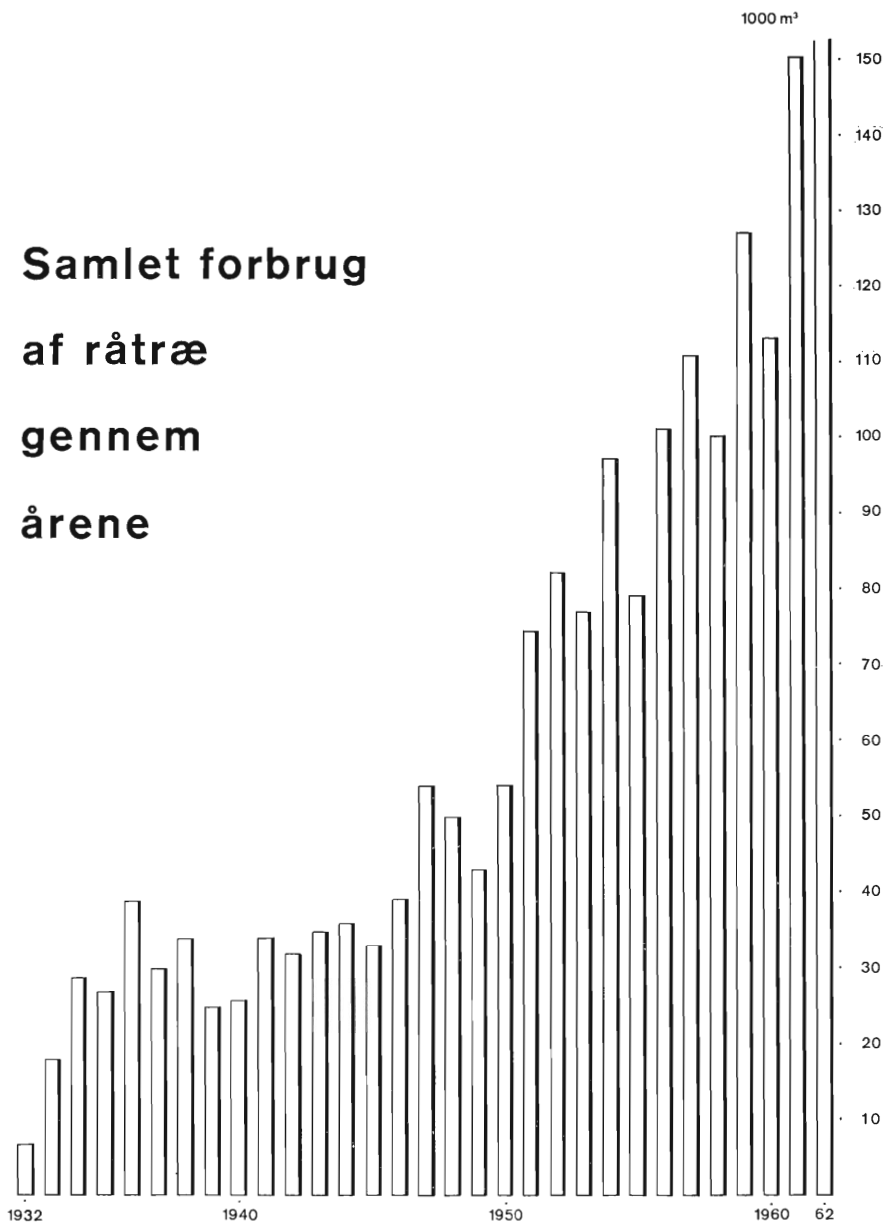
I hvert fald indledningsvis kunne denne stilhed tilskrives de ekstraordinært store salg, der havde fundet sted i sommermånederne. Tillige måtte regeringens byggebegrænsende foranstaltninger lægge en dæmper på efterspørgslen efter bl.a. tømmer, selvom disse foranstaltningers sigte var eliminering af overbeskæftigelsen i byggeriet, og de således principielt ikke burde indebære nogen nedgang i forbruget af byggematerialer. Givet er det imidlertid, at stoppet for sommerhusbyggeriet (bortset fra industrielt fremstillede sommerhuse inden for visse størrelsesgrænser) måtte betyde en mærkbar formindskelse af behovet for træ, og i samme retning virkede den med krisen indenfor landbruget forbundne meget stærke reduktion af byggeriet af nye avlsbygninger o.lign. Investeringerne i nybyggeri i landbruget faldt i 1962 med 48 pct. sammenlignet med foregående års, uanset at man står over for meget betydelige investeringskrav på dette område. Endelig er det klart, at den af vintervejret forårsagede standsning af praktisk taget ~~alt~~ udendørs byggeri i godt 3 måneder måtte accentuere stilheden i nåletræsavværkernes afsætning af bygningstræ.

Imidlertid kommer man, da der vitterlig er et rekord-stort byggeri igang herhjemme (ved udgangen af januar 1963 var der ikke færre end ca. 31.500 lejligheder under opførelse mod ca. 29.800 ved samme tid i 1962), ikke uden om, at konkurrencen fra udenlandsk, og da især sydsvensk træ, har været meget mærkbar for afsætningen af dansk træ siden sommeren 1962. En kort omtale af udviklingen på det internationale nåletræmarked i indeværende sæson vil derfor her være på sin plads.

Den første tildragelse af betydning for belysning af markeds-

ÅS JUNCKERS SAVVÆRK

Samlet forbrug
af råtræ
gennem
årene

Eg, Lærk og Douglas

købes til specialbrug

KARSHOLTE SAVVÆRK

v/H. Barner Jespersen . Dianalund

tlf. Dianalund 77

Asger M. Jensens Planteskole

Holmstrup St. . Tlf. Bellinge 94 - 194

*Bedste Indkøbssted for
Planteskoleartikler*

Stort udvalg i Planter til Skov og Hegn

Forlang Tilbud!

FROST A/S

*Planteskoler, Skovfrøhandel
egne Klængeanstalter*

BØRKOP . Telef. 48 og 112

Specialiteter :

Skovplanter
og Skovfrø

Prististe sendes franko på forlangende

*Bøge-, Ege-, Aske-, Birke-
og Grankævler købes.*

**A/S KAGERUP
TRÆVAREFABRIK
Kagerup**

Telefon: Helsingø 9

**Alle arter
skovplanter**
i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og planter.

Geisler-Nielsen PLANTESKOLE

LØSNING . TELF. 101

GRANTRÆ

egnet til Master og Savtræ
købes og afregnes kontant.

HANS BUCHREITZ

Imprægneringsanstalt

Telef. 2074, Silkeborg

Telf. *Central 652
H. C. Andersens Boulevard 18
København V

Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri

udviklingen var som sædvanlig den finske stats auktioner over tømmer på rod i slutningen af september. Udbuddet var i 1962 godt $\frac{1}{3}$ mindre end i 1961, hvilket bl.a. hang sammen med de i statsskovenes nye hugstplaner for den førstkommende årrække forudsete hugstindskrænkninger. Der solgtes ved auktionen i 1962 en forholdsvis større mængde end ved auktionen i 1961 og tilmed til en højere gennemsnitspris, hvilket man ikke havde ventet, da den gennemsnitlige eksportpris for savskårne varer i det sidste år var dalet. Forklaringen synes delvis at ligge i små lagerbeholdninger hos de savværker, der til højere priser end eksportmarkedets betjener hjemmemarkedet.

Billedet var omvendt ved de efterfølgende svenske statsskovauktioner i oktober måned – bl.a. ved den for danske forhold særlig interessante auktion den 4. oktober i Hörby i Skåne. Her var udbuddet lidt større end i 1961, men der solgtes væsentlig mindre, og de gennemsnitligt opnåede priser lå 15-20 pct. under 1961 priserne, d.v.s. omtrent nede på 1958-prisniveauet. Analyserer man auktionsresultaterne nøjere, vil man se, at celluloseindustriens stærke tilbageholdenhed m.h.t. køb (stik modsat forholdet i 1961) var afgørende årsag til prisleddet for de mindre dimensioner, mens for Sydsveriges vedkommende bl.a. udeblivelsen af de vesttyske råtrækøbere (ligeledes i modsætning til 1961) holdt prisen på de grovere dimensioner langt under 1961 (og en del under 1957, 1959 og 1960) niveauet.

En del af dette prisledd kommer ganske vist ikke de svenske savværker tilgode, idet det opluges af forøgede hugst- og transportomkostninger, men tilbage bliver dog en reelt lavere pris for råtræet leveret på savværk. Udeblivelsen i 1962 af celluloseindustrien som køber til en væsentlig del af udbuddet af nåletræ i de mindre dimensioner viste sig ret hurtigt at indebære et væsentligt øget udbud fra savværkerne af spær og bjælker i de mindre dimensioner, og selvom en del heraf fra Sydsverige har fundet afsætning bl.a. på så fjerne markeder som Sudan, Ægypten og Grækenland, kunne overproduktionen ikke undgå efterhånden at trykke prisen på disse varer, som endnu i foråret 1962 for Sydsveriges vedkommende delvis havde været mangelvarer og derfor prismæssigt havde hævdet sig.

Omkring midten af oktober foretoges fra Sverige de sædvanlige salg især af gran på det hollandske marked. Specialeffekter holdt prisen, mens der for de mere gængse specifikationer i visse tilfælde måtte ydes mindre prisreduktioner. Afgørende for hele markedsudviklingen er og bliver dog salgene på det store engelske marked, og her viste det sig, at de skandinaviske eksportører

havde nerverne i orden i 1962 og undlod de fra 1961 berygtede »realisationssalg«, selvom ordretilgangen langt hen på efteråret forblev meget lille.

Den 12. november fremkom det med spænding imødesete 1. udbud for 1963 fra Sovjetrusland på det engelske marked omfattende 170.000 stds. (i 1961 150.000 stds.) til nogenlunde uændrede priser fra tidligere på året, og dette udbud fik en overordentlig gunstig modtagelse hos de engelske importører, som overtegnede det med næsten 100 pct., altså en gunstigere modtagelse end der blev 1961 udbuddet til del. Årsagen hertil måtte søges i reducerede omend fortsat ret store lagre hos importørerne, tilfredsstillende forbrug i 1962 og endelig den selvbeher-skelse, som de skandinaviske eksportører som ovenfor nævnt havde udvist. Der kunne have været anledning til at forvente, at eksportsalgene fra Sverige og Finland ville blive relativt små endnu i nogen tid efter fremkomsten af det russiske udbud, men således blev det ikke. Det engelske marked var fra medio november definitivt åbnet, og de skandinaviske eksportsalg forløb langt over forventning, uden at det dog lykkedes at opnå en eftertragtet prishævning (for visse effekter naedes dog en mindre prisstramning i januar). Ved årsskiftet havde eksempelvis Sverige solgt 355.000 stds. til eksport, hvilket kun er sket 2 gange tidligere i de seneste 10 år (1954/55 og 1959/60), og den senest foreliggende statistik viser, at de svenske eksportsalg ved begyndelsen af marts 1963 med ialt 605.000 stds. lå helt oppe på 62 pct. af forrige års totale eksportsalg. Kun i rekordåret 1960 har man så tidligt på året inden for de seneste 10 år, hvor statistik på denne basis foreligger, solgt så meget. Det er tillige bemærkelsesværdigt, at Sverige samtidig for første gang i en lang år-række har overgået det finske eksportsalg pr. samme termin, hvilket bekræfter, at der kan forventes mindre udbud og mindre prismæssig konkurrence end tidligere fra finsk side.

Yderligere stabilitet tilførtes markedet ved det 2. russiske udbud for 1963 på det engelske marked, der fremkom i januar med enkelte prishævninger især for gran.

Et 3. udbud i marts viste uændrede priser, og begge udbud synes efterhånden at være optaget af importørerne.

Det bør noteres, at den sovjetrussiske eksport til Vesteuropa af savskåret nåletræ i 1962 for første gang siden førkrigsårene overfløj den skandinaviske eksport, og det synes åbenbart, at man fra sovjetrussisk side ikke agter at afgive denne position på eksportmarkedet. Derimod synes der i hvert fald foreløbig ikke

fra sovjetrussisk side at være ønske om tilvejebringelse af pris-skred på træmarkedet. Den andel i eksportmarkedet, som de skandinaviske eksportører ved udvidelsen af de sovjetrussiske salg har mistet, er i det forløbne år blevet kompenseret ved øget hjemmemarkedssalg til hævdede priser.

Også på det danske marked har de svenske eksportsalg for 1963 været betydelige. Ultimo marts overstiger de i mærkbar grad salgene pr. ultimo marts 1962. De sydsvenske eksportører betragter nu næsten det danske marked som et »hjemmemarked«, hvortil man med jernbane eller bil og med kort varsel kan levere tørrede varer i specifikationer efter købers ønske. Uanset de for tiden forholdsvis lave fragtrater spores en voksende ulyst hos danske importører til at hjemtage trælast pr. skib, og dette går ud over såvel finske som russiske leverancer.

En følge af udviklingen på det skandinaviske marked blev, at priserne på rundt tømmer fra danske skove måtte reduceres i december, idet man ved nedsættelse af priserne hovedsagelig på de mindste og største dimensionsklasser stort set kom tilbage til 1960/61-niveauet. I fortsættelse heraf foretog savværkerne en reduktion af priserne på savskåret tømmer med (iflg. den »officielle« prisliste) ca. 30 øre og på brædder med ca. 40 øre pr. kbfd., men da vinteren kort efter meldte sig og standsede praktisk taget al udendørs byggevirkosomhed, gav prisreduktionen ikke umiddelbart anledning til øget aftræk fra savværkerne. I det mindste eet lyspunkt er dog kommet efter årsskiftet, nemlig en ret betydelig efterspørgsel efter forskalling, som har medført nogen prisstramning også for varer af svensk herkomst. Endvidere synes der at være en foreløbig svagt voksende efterspørgsel fra Vesttyskland, hvor vinteren i langt højere grad end herhjemme lammede såvel hugsten i skovene som skæringen på savværkerne. Der spores i Vesttyskland nogen prisstramning for rundtræ, dog især i de sværere dimensioner af gran eller særligt gode kvaliteter fyr.

En usikkerhedsfaktor ved bedømmelsen af markedssituationen fremover i indeværende år er størrelsen af forbrugstabet som følge af stilstanden i byggeriet i vinterperioden. Fra svensk side bedømmes det til at være mærkbart navnlig i England og Vesttyskland, men det synes dog trods alt på baggrund af den hidtidige markedsudvikling ikke at kunne rokke ved stabiliteten på nåletræmarkedet i en overskuelig fremtid. Herhjemme må den nylig foretagne udvidelse af byggestopbestemmelserne til hele Sjælland opfattes derhen, at regeringen venter en meget betyde-

lig byggevirkksomhed, som det af hensyn til faren for overbeskæftigelse og lønglidning i byggesektoren er nødvendigt at lægge en dæmper på.

Forbruget af savskåret trælast i Danmark passerede i 1962 rekordforbruget i 1960, idet man nåede op på ca. 1,35 mill. kubikmeter. Den danske produktion udgjorde 350-375.000 m³ (usikkerheden beror på, at det ved statistikkens afslutning ikke var klart, hvor stor en del af 1961-62 hugsten, der ved årets udgang endnu henlå i skovene), og dækkede således 27 pct. af forbruget. I 1961 beløb den danske produktion sig til 320-330.000 m³ modsvarende ca. 30 pct. af forbruget. Importen af savskåret nåletræ nåede i 1962 op på 955.000 m³ (mod ca. 841.000 m³ i 1961 og 920.000 m³ i 1960), og 1962 blev hermed det største trælastimportår siden førkrigsårene. Uanset den store import og betydelige danske produktion var trælastlagrene ved årets udgang reduceret med 44.000 m³ sammenlignet med lagrene ved udgangen af 1961. *Eksporten* af savskåret dansk nåletræ beløb sig i 1962 til 20.000 m³ til en værdi af 6 mill. kr. mod i 1961 17.000 m³ til en værdi af ca. 5 mill. kr., altså kun godt en trediedel af eksporten i rekordåret 1957.

Efterspørgslen efter *imprægneringsmaster* var som ifjor betydelig for så vidt angår lavspændingsmaster, d.v.s. master i længderne 7,7-8,7 m, og det har påny ikke været muligt at tilfredsstille behovet med dansk træ, således at der er foretaget stadig stigende indkøb i Sverige.

Behovet for *piloteringspæle* synes at have været lidt mindre i 1962/63 end i forrige sæson. Af større leverancer, der i de senere måneder er kommet i stand, kan nævnes pæle til havnebyggerier m.m. i Thyborøn og Odense. Øst for Storebælt har forbruget været lille i det forløbne år, efter at navnlig havnearbejder i Kalundborg, Halsskov og København i nogle år har brugt forholdsvis store mængder pæle.

Situationen på markedet for *kassetræ* var ved årets begyndelse noget uklar, og der blev fra industriens side ligesom ofte før rejst krav om reduktion af råtræprisen, da man angiveligt ikke kunne få produktionsomkostninger og opnåelig pris på de færdige kasser til at harmonere. Imidlertid har den danske fiskeeksport i 1962 haft succes som aldrig før; allerede efter 10 måneder havde man i 1962 solgt for godt 465 mill. kr. eller praktisk taget ligeså meget, som man solgte for i hele 1961, og dette gav i sig selv et betydeligt forbrug af fiskekasser. Hertil kom – og det gav den afgørende vending – at en stor del af den svenske havfiskerflåde forlagde sin operationsbasis til Hirtshals og

P. BORK & CO. A/S

OREHOVED HAVN

A/s KORINTH SAVVÆRK

og datterselskab

ALLESTED SAVMØLLE &
TRÆLASTHANDEL

Køber: Dansk løv- og nåletræ

BRUG **MORTALIN** ENDRINPRÆPARAT

Vore medarbejdere
giver Dem alle oplysninger.

MORTALIN
HASLEV . Tlf. *1066 (03 695)

ODENSE . Felsted . Brørup . Snejbjerg . Hadsten . Randers . Nykøbing M . Støvring
*12 80 13 4 06 38 395 42 213 74 74 215 203
(09) (046) (0411) (0711) (06194111) (0621) (0701) (08118611).

IMPREGNERINGSANSTALTEN »SILKEBORG« A/s

Vore afdelinger

Impregneringsanstalten »SILKEBORG«, Silkeborg. tlf. 424 & 404

»JYLLAND« impregneringsanstalt og savværk, Nr. Snede. tlf. 58

Vamdrup savværk, Vamdrup. tlf. 53

Bevtoft ny savværk og impregneringsanstalt, Bevtoft. tlf. 4 41 10

køber kævler i eg og bøg samt nåletræ til master og savtræ

HENVENDELSE TIL HOVEDKONTORET I SILKEBORG

Skagen, da isen begyndte at binde Kattegat. Efterspørgslen efter fiskekasser har i hvert fald siden da været rivende. Foruden nåletræ er bøg, hvidel (ikke rød), birk, poppel m.m. inddraget i kasseproduktionen. Næsten alle landsdele mærker denne efterspørgsel. Behovet for frugtkasser har været begrænset, og man mærker her i stigende grad konkurrencen fra papemballager. En del æbleeksport til Østtyskland er dog foregået i trækasser.

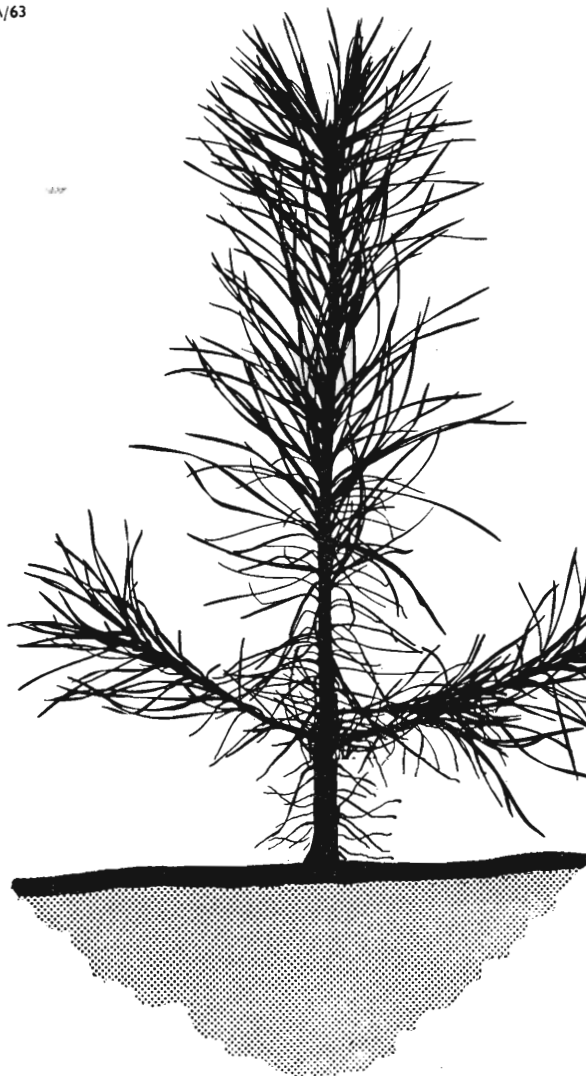
Efter nogle måneders prøvekøring satte *Glumsø Spånpladefabrik A/S* i Glumsø syd for Ringsted definitivt igang i sommeren 1962. Som det vil erindres, er dette selskab et datterselskab af Dansk Spånpladekompani A/S i Silkeborg, der ejer aktiemajoriteten i selskabet, mens resten af aktiekapitalen er fordelt på godt 70 skovdistrikter og 22 savværker øst for Storebælt. Den 3. store spånpladeindustri herhjemme er som bekendt Novopan Træindustri A/S i Pindstrup. Glumsø-fabrikken påregnede ved sin start at have solgt 1 à 2 års produktion forud, og det kom derfor noget uventet, at fabrikken en overgang, formentlig som et udslag af regeringens byggerestriktioner og senere tillige vintervejrets standsning af byggeriet, måtte producere til lager. Spånpladeforbruget er stigende, men der spores på det danske marked en voksende konkurrence fra udenlandske spånpladeindustrier. Et af de spånplademærker, der byder særlig stor konkurrence, hidrører forøvrigt fra en fabrik, hvortil der fra Danmark, inden man fik besindet sig til udbygning af den danske spånpladeindustri, eksporterede en del dansk råtræ og savværksaffald. Man kan ikke undgå at lægge mærke til, at talrige danske forbrugere af spånplader er ret uvidende om eksistensen af danske spånplader og i det hele taget ikke har meget kendskab til spånpladers herkomst og kvalitet. Da de dansk-producerede plader vitterlig er af udmærket kvalitet, ville det utvivlsomt være i skovejernes egen interesse, når der foretages nyindretninger af boliger på skovdistrikterne m.m., at man overfor håndværkerne i højere grad, end tilfældet synes at være, foreskriver eller dog gør opmærksom på gode danske spånpladefabrikater.

Som en interessant nyskabelse på nåletræmarkedet skal slutte- lig omtales stiftelsen den 24. april 1962 af *A/S Afbarkningscentralen*. Selskabet, hvis stiftelse er formidlet af Danske Skoves Handelskontor, ejes for 50 pct. af aktiekapitalens vedkommende af A/S De forenede Papirfabrikker, mens de resterende 50 pct. af kapitalen er tegnet af et større antal private skovdistrikter øst for Storebælt, der har forpligtet sig til i fællesskab – hver især med et i forhold til det pågældende distrikts aktiepost fastsat årligt kvantum – at dække papirfabrikkernes (Gl. Maglemølle)

behov for slibetræ i de førstkomende 5 år. Slibetræet leveres uafbarket til afbarkningscentralen, der af forskellige grunde placeres i nærheden af Rønnede øst for Næstved, og papirfabrikkerne har for deres vedkommende forpligtet sig til i samme periode at aftage det på afbarkningscentralen afbarkede træ til dækning af slibestolens kapacitet. Den pris, der betales for træet, står i et vist forhold til prisen for skandinavisk træmasse frit leveret i Næstved, således at evt. prisfluktuationer i rater på 10 kr. pr. ton i op eller nedadgående retning på denne masse vil resultere i tillæg, respektive fradrag på råtræprisen. Afbarkningscentralen skønnes at få så stor en kapacitet, at den i givet fald vil kunne foretage afbarkning af en vis mængde træ til andre aftagere end træsliberiet i Næstved.

Medens *bøgetræsmarkedet* i 1961/62 var svagt, dog hovedsagelig for de bedre kævlekvaditeters vedkommende, hvorimod nåletræsmarkedet var præget af en ret livlig efterspørgsel, var nogenlunde det omvendte tilfældet i 1962/63. Såvidt det nu i april 1963 kan skønnes, har der bortset fra Sønderjylland og Nordsjælland været foretaget en bøgehugst, der er vel ca. 15 pct. større end hugsten i 1961/62. Begrænsende for hugstens størrelse har især været afsætningsmuligheden for de ringere effekter, altså træsko-, svelle- og junckerkævler.

Finerindustrien har kunnet aftage større mængder træ i denne end i forrige sæson. Således har vor største hjemlige finerfabrik for bøgetræ, Dansk Skovindustri A/S i Næstved, kunnet forøge sin indkøb til godt 20.000 m³. Fabrikkens salg af bøgefiner foreløber tilfredsstillende. En voksende andel af produktionen afsættes på eksportmarkedet med England som hovedaftager, men salget til Norge og Sverige er også stigende, og selv til Vesttyskland er der i denne sæson foretaget salg. Fabrikken har i denne sæson efter længere tids omhyggeligt forarbejde lanceret 2 nye produkter, nemlig en gulvbelægning kaldet »Compact Wood« og en en tagplade »Vedex tagplade«. Førstnævnte produkt fremstilles af tykke finerstrimler, der limes sammen i 3,15 m lange og 12 cm brede brædder, der er overordentlig stabile overfor fugt, mens tagpladen leveres i 10,5 cm tykke, 2 m lange og 50 cm brede, sammenlimede finerplader forsynet med fjer og not. Til fremstilling af disse produkter benyttes hovedsagelig de affaldsstrimler fra finerproduktionen, der før havnede i fyret, men tillige er en ulønneende produktion af finerer af ringe kvalitet til indlæg i stolesæder ophørt, således at dette træ også indgår i den nye produktion. Den nye gulvbelægning, der efter det foreliggende ikke synes at ville blive en konkurrent til Junckers

**Nedsæt lugearbejdet
i forstplanteskoler -
sprøjt med
Shell Weedkiller W
i frø- og prikledede**

Før kulturfrøets fremspring kan Shell Weedkiller W benyttes i alle skovfrøkulturer. Der anvendes 5-10 liter præparater pr. 100 m².

Efter fremspiring tåler kulturer som skovfyr, silka, tsuga og rødgran stadigvæk sprøjtning med Shell Weedkiller W - samme kulturer tåler også sprøjtning i prikledede. Sprøjtningen skal udføres inden frøhætten afkastes, eller når skuddene er forvedet. Ved sprøjtning efter fremspring bruges

1-2 liter pr. 100 m². Senere på sommeren og hen på efteråret kan dosis forhøjes.

Få nærmere oplysninger - tal med Deres forhandler eller ring eller skriv til Shell. Vore konsulenter og vort omfattende brochuremateriale står frit til Deres disposition

Forlang brochure.

Shell Kemikalier

A/S Dansk Shell
Kemikalieafd.
Kampmannsgade 2
København V
Telf. MI 5340

Weedkiller W.

ALDRIN, DIELDRIN, ENDRIN, PHOSDRIN, D D OG NEMAGON ER SHELL KEMIKALIER

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med Skovfrø og -planter«

Alle Slags Skovplanter tilbydes i prima Varer

Forlang Prislister

Indehaver: **Ole van Tol**

Telefon: Verninge 288 (09)75

SIDEN 1896

HJORTSØS PLANTESKOLE

SVEBØLLE

Telf. Viskinge 20 *

*Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen
med Skovfrø og -planter.*

P. KRUSES PLANTESKOLE

HESTEKÆRGAARD PR. AARHUS TLF TILST 7. KALDE NR. 9 04 11

Skovplanter i bedste Prov. tilbydes. Skovfrøet leveres af Statsskovenes
Planteavlstation og Planteskolen er underkastet Herkomstkontrollen.

Kævler og Snitgavn

i dansk Løvtræ købes — kontant Afregning

RYDE SAVVÆRK

Tlf. Vejleby 21

pr. Ryde Station

bøgeparketgulv, og hvortil rødmarvet bøg nærmest med fordel kan anvendes, har sammen med den nye tagplade fornylig vundet en bemærkelsesværdig sejr i skarp konkurrence med andre tilsvarende materialer, idet gulve og tagplader i et meget stort moderne nybyggeri, et helt kvarter, i Københavns nærhed skal udføres med disse nye materialer¹⁾.

For 30 år siden var vort skovbrug i sin formentlig hidtil største afsætningskrise. Hugsten af bøgegavntræ androg ca. 175.000 m³, idet gavntreprocenten kun var ca. 25. Langt det vigtigste produkt var stavtræ, der udgjorde ca. 100.000 m³, mens resten af gavntre-hugsten var nogenlunde ligeligt fordelt på de 3 grupper: Træskokævler, svellekævler og diverse. Foruden brændesalget var langt det mest debatterede emne i afsætningsmæssig henseende i skovbrugskredse salget af stavtræ og da navnlig, hvorledes man blev overproduktionen af dritler modsvarende ca. 20.000 m³ råtræ kvit på eksportmarkedet, således at denne overproduktion ikke slog bunden ud af hjemmemarkedet for smørdritler og dermed for bøgegavntræmarkedet i sin helhed. Til fremme af eksporten havde man i 1928 stiftet Skovbrugets og Træindustriens Eksportfond, hvorfra man ved hjælp af en afgift på råtræet ydede tilskud til smørdritteleksporten, der hovedsagelig gik øst på, men man var efterhånden klar over, at andre eksportmuligheder måtte undersøges. Nævnes kan, at skovforeningens midtjydske salgskreds i samme år sendte en repræsentant for kredsen til England for at sondere afsætningsmulighederne der, og han kunne ved sin hjemkomst berette, at der i England formentlig var ganske store afsætningsmuligheder for diverse savskårne varer af bøg. Forøvrigt var der allerede dengang en – omend ret beskeden – eksport af sådanne varer fra Danmark, og denne blev bragt ind i noget fastere baner gennem det af nogle større savværker i 1932 stiftede eksportselskab »Danafag«, som dog efterhånden koncentrerede sig om træhæleeksporten. Nu andrager den årlige danske bøgegavntræ-hugst takket været en stigning af gavntreprocenten fra de nævnte 25 til ca. 70 ikke længere ca. 175.000 m³, men ca. 400.000 m³, og til smørdrittelproduktionen medgår kun ca. 50.000 m³ bøgetræ. Eksporten af drittelmateriale er praktisk taget forsvundet, og

¹⁾ Dansk Skovindustri A/S, Næstved, oplyser – d. 29.5.1963 – at det, fabriken skal levere til det omtalte byggeri, ikke er fabriken nye gulvmateriale »Compact Wood«, men derimod ganske almindelig Vedex-bøgekrydsfiner, der som al anden Vedex-bøgekrydsfiner opfylder kravene i British Standard.

i stedet for de godt 20.000 m³ bøgetræ, der konverteret til smørdritler skulle afsættes på eksportmarkedet i 1930'erne, skal nu ca. 80.000 m³ bøgeråtræ, konverteret til diverse savskårne varer (firkanter, planker, brædder og specialemmner), og en væsentlig del af de ca. 40.000 m³ bøgetræ, som finerfabrikkerne årligt aftager, konverteret til finer og krydsfiner afsættes på eksportmarkedet. Eksportmængden er således væsentlig øget, men modsvares dog kun ca. 25-30 pct. af vor bøgégavntræproduktion. Alligevel er denne eksport i høj grad bestemmende for »klimaet« og priserne på hele det hjemlige bøgetræmarked, og derfor må skovbruget og træindustrien have tilstrækkeligt indseende med, at eksporten forløber, som den skal, at eksportvarerne markedsføres på den mest hensigtsmæssige måde.

I erkendelse heraf har man fra savværksforeningernes side igennem flere år med vekslende held søgt at skabe samling blandt de efterhånden ret mange eksportører af savskåret bøg, hvoraf en del opstod i årene efter sidste verdenskrig, da det under den herskende vareknaphed ikke var svært at sælge, når blot man kunne få sikret sig eksporttilladelse. Da der imidlertid kom flere og flere virksomheder ind i billedet som formidlere af eksporten, udviklede der sig mange tværgående eksportkanaler, og i kampen for at sikre sig kunder nåede varerne frem til de udenlandske forbrugere til så varierende priser, at importørerne ikke længere turde holde lagre af dansk bøg. Bl.a. som følge heraf, men også som et udslag af indbyrdes konkurrence på producenternes bekostning mellem de alt for mange eksportører, begyndte priserne at få en vigende tendens.

Efter endnu et forgæves forsøg på at samle i hvert fald de større eksportører med henblik på en bedre pleje af eksportmarkederne så man fra savværksorganisationernes side ingen anden konstruktiv udvej af eksportmiséren end at oprette et producentejet eksportorgan med henblik på dettes successive overtagelse af så stor en del af eksporten, at det kunne få mulighed for at øve en sanerende og stabiliserende virkning på hele afsætningen af de danske savværksprodukter af bøg på eksportmarkederne. Et sådant organ blev i form af Danish Hardwood A/S oprettet i sommeren 1961. Løvskovbruget er efterhånden dels gennem Dansk Skovforenings køb af en væsentlig aktiepost i selskabet, dels gennem kautionstilladelse for selskabets kassekredit og endelig indtil videre gennem en råtræafgift på 1,50 kr. pr. m³ bøgékævléhugst gennemsnitligt årligt (beregnet som gennemsnit af 3 årshugster, frit udtaget blandt de sidste 5 års med fradrag af junckerkævler), der via skovforeningen er tilflydt

selskabet, blevet økonomisk engageret i dette selskab, hvis virksomhed nu efter godt 1½ års drift begynder at bære gode frugter. Som det kunne forudses, har selskabet måttet kæmpe med begyndervanskeligheder af financier og organisatorisk art, men der kan nu næppe være tvivt om, at den stabilitet og for savværkerne stærkt påkrævede forøgelse af priserne på savskårne varer af bøg, der er opnået i denne sæson, i væsentlig grad må tilskrives Danish Hardwood A/S virksomhed. Den betaling, skovbruget hidtil har måttet yde herfor, er beskeden sammenlignet med den gevinst, der er opnået gennem bøgemarkedets stabilisering i den forløbne sæson. Det må her erindres, at priserne for bøgegavntræ i øjeblikket i Danmark ligger en del over niveauet i vore nabolande. Ved fornuftig markedspleje og ved fortsat at slutte op om det nu etablerede og efterhånden i god gænge værende eksportselskab, som skovene er medejere af, skulle der være rimelig chance for, at et ellers truende prisskred kan undgås i en overskuelig fremtid, selvom der endnu er betydelige vanskeligheder at overvinde.

Om situationen hos den største aftager af den danske eksportproduktion af savskåret bøg, nemlig den engelske møbelindustri, kan således oplyses, at denne industri navnlig i den seneste tid har måttet arbejde med stærkt nedsat udnyttelse af kapaciteten, og der kan i øjeblikket kun gisnes om, hvornår dette vil ændre sig til det bedre. Da hertil kommer, at udbudet af firkanter fra andre lande, især Bulgarien og Rumænien, må forudses at ville blive forsøgt udvidet i den forestående sæson, kunne det umiddelbart se ud, som om en prissænkning for de danske eksportvarer vil være uundgåelig, hvis man da skal gøre sig håb om at gennemføre en eksport her fra landet af samme omfang som i de nærmest forudgående år.

Efter en nøgtern bedømmelse skulle en sådan prissænkning dog ikke være påkrævet, i alt fald ikke i indeværende sæson. Der er opnået 10-15 pct. mere for danske end for tilsvarende udenlandske varer, men denne merpris opvejes af de danske varers gennemgående bedre kvalitet, hvortil kommer de med de udenlandske varer forbundne store lageromkostninger for importørerne, således at de store numeriske prisforskelle mellem danske og udenlandske varer i virkeligheden er illusoriske. De engelske lagre af bøgeemner er i øjeblikket relativt små, og som følge af det hårde vintervejr, der har rådet ikke mindst i Østeuropa, må det påregnes, at der vil opstå ret betydelige forsinkelser i leveringerne af nye varer fra de førende østeuropæiske leverandørlande. Et vist opsving i produktionsaktiviteten i den

engelske møbelindustri er ikke usandsynlig, ja, tør nok ventes indenfor den nærmeste fremtid, hvilket vil kunne medføre, at der vil opstå et større købspres for hurtige leveringer af firkanter her fra landet.

Eksporten af savskåret dansk løvtræ beløb sig i 1962 til 40.953 m³ til en værdi af 21,21 mill. kr., mod henholdsvis 40.770 m³ og 20,44 mill. kr. i 1961 og 41.840 m³ og 20,65 mill. kr. i 1960. Eksporten til England var lidt mindre i 1962 end i 1961, men til gengæld blev eksporten til Norge og Sverige større.

Antallet af fabrikker og andre virksomheder, der fremstiller bøgestave til *smørdritler* m.m., er i det forløbne år blevet yderligere reduceret, således at der nu kun er 16 virksomheder, hvoriblandt 1 bødkermester, af denne art tilbage i Danmark mod i 1933 ikke færre end 57. Produktionen i tidsrummet 1.10.1961-30.9.1962, der er seneste regnskabsår for stavfabrikkernes forening (hvoraf beklageligvis 2 store virksomheder henholdsvis i Vejle og Kolding er udtrådt), beløb sig til ca. 1,9 mill. drittelsæt (heri inkluderet de nævnte 2 virksomheders produktion), altså uændret fra forrige år. Ultimo marts 1963 er der ca. 160.000 dritler på lager mod ifjor ved samme tid 110.000 stk., og der er solgt ca. 80.000 dritler mindre pr. 1. april 1963 end pr. 1. april ifjor. Tilbagegangen skyldes ikke – hvad man kunne fristes til at antage – at pakkesmørrets andel i eksporten er steget, men at smørproduktionen er dalet. Der synes nu at være udsigt til, at yderligere 1 stavfabrik vil blive nedlagt inden for 1 års tid, nemlig en virksomhed på Lolland, således at der i denne landsdel kun bliver 1 forholdsvis lille stavproducerende virksomhed tilbage, uanset at der på Lolland-Falster fremkommer et ret stort kvantum bøgetræ i stavtrækvalitet. Uheldigvis i denne forbindelse er det jo således, at henimod 60 pct. af bøg gavtræhugsten finder sted øst for Storebælt, hvorimod forbruget af smørdritler næsten udelukkende finder sted i Jylland. Iøvrigt har de resterende virksomheder selv efter det evt. bortfald af den ene lollandske stavfabrik rigelig kapacitet til at dække forbruget, men af forskellige praktiske grunde kan man næppe i de nærmeste år forvente yderligere nedlæggelser som led i rationaliseringsbestrebelse, der udfoldes af stavfabrikkernes forening, og som jo også allerede har indbåret en betydelig reduktion af antallet af stavfabrikker i de forløbne år siden foreningens start i 1930.

Vor uden sammenligning største hjemlige træindustrielle virksomhed, *A/S Junckers Savværk*, oplever i år sit hidtil største år for så vidt angår opskæring på savværket, idet selskabet excl.

LM 218 lastemaskine

der blev vist ved Skovbrugets Redskabsudvalg's demonstration på Wedellsborg, er en meget alsidig og kraftig maskine til skovbrug.

LM 218 kan udstyres med et betydeligt antal redskaber til entreprenørbrug samt halvband og tømmergaffel som på illustrationen og med speciel vinkelgaffel, bl.a. for kvassamling.

LM 218 kommer frem i ethvert terræn og er særlig velegnet til udslæbning og »udkørsel« af kævler, kvassamling, stødrysning på stormfældede arealer samt jordflytning.

Specifikation:

Motor	Diesel
Cylinderantal	3
Max hk SAE v. motoromdr./min.	60/1800
Gearing, antal frem	5
antal bak	5
Hastigheder ved 1800 omdr. (frem)	3,6-26 km/t.
Gummimontering (standard) forhjul	9,00-20"
baghjul	14-30"
Sporvidde drivhjul (dækmidte)	1740 mm
Udvendig bredde (standard dæk)	2110 mm
Længde	4375 mm
Vægt ialt (standard)	5600 kg.
Placering af spil	foran

Tal med den nærmeste VOLVO forhandler om demonstration

I moderne skovbrug
spiller traktoren en stor rolle

— vælg derfor en

HATZ

4-takt diesel traktor 15 — 41 hk.

Specifikationer :

Hånd- og fodgasregulering

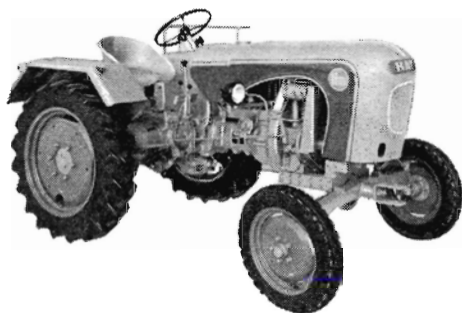
Differentialespærring

2 hastigheder på kraftudtagsaksel

Hydraulik med 3 punkt ophæng efter ønske

Elektrisk lys og start

Stort redskabsprogram

Vi er altid til tjeneste med brochurer og oplysninger — og demonstrerer gerne maskinerne for Dem uden Forbindende.

 Universal
TRAKTORER

HOVEDVEJEN 219 . GLOSTRUP . TLF.: (01) 965595

ØSTERLED 7 . GØRLEV . TLF.: (03) 555 GØRLEV 317

AASUM pr. AGEDRUP . TLF.: (09) 971511 MARSLEV 200

BUNGARTZ
HATZ
VOLVO
SAME
CAB
FIAT

det træ, der leveres af sommerskovning 1963, formentlig når op på skæring af ca. 110.000 m³ løvtræ, hvoraf ca. 82.000 m³ bøg (resten eg, ask, ær og elm). Udefra købes kun et forholdsvis lille kvantum råstave modsvarende skønsvist ca. 3.000 m³ råtræ. I medfør af den meget store byggeaktivitet i Danmark ligger selskabet inde med en meget betydelig ordrebeholdning, og selskabets lagerbeholdning af færdigvarer er nu nede på en passende størrelse. Den uventede udvidelse af færdigvarelageret i juli kvartal 1962, der var følgen af en form for hamstringsbestillinger, hvis effektivering ret pludselig blev udskudt i forbindelse med usikkerheden omkring det udvidede byggestop i foråret 1962, er således bragt ud af verden. Når man betænker, at savværket så sent som i 1958/59 »kun« opskar ca. 60.000 m³ råtræ ialt, vil man forstå, hvilken enorm udvikling der har fundet sted i de seneste år.

»A/S Junckers Trækemi« er i eftersommeren 1962 efter store forsinkelser kørt igang for alvor. Fabriksanlægget er bygget med en årskapacitet af ca. 30.000 tons masse, og produktionen er nu oppe på en størrelse modsvarende 20.000 tons masse årlig. Foreløbig strækker affaldet fra savværkets produktion til som råstofbasis, således at man i skovene endnu må se nogen tid an, før der evt. bliver tale om direkte leverancer af »kemibrænde« til virksomheden, hvis årsforbrug ved fuld kapacitetsudnyttelse vil ligge på ca. 150.000 rm råtræ.

Generaldirektoratet for Statsbanerne anmodede i begyndelsen af november 1962 ligesom i tidligere år savværkerne om tilbud på bogesveller, idet man oplyste højest at kunne betale for type I kr. 23,00 pr. stk. (i forrige år 22,40 kr.) og for type II kr. 19,75 pr. stk. (i forrige år 19,40 kr.) frit i banevogn statsbanestation.

Generaldirektoratet påregnede i november at få brug for godt 200.000 stk. sveller i denne sæson, mens man i forrige sæson havde påregnet et forbrug af ca. 175.000 stk. I forrige sæson købtes imidlertid efter det foreliggende ca. 215.000 stk., men af bestående lagre er af generaldirektoratet i årets løb afsat ca. 60.000 stk. imprægnerede sveller til de norske statsbaner, og det er på denne baggrund, at det i forhold til ifjor forøgede behov må ses. Det må hilses med tilfredshed, at generaldirektoratet gennem sin nære kontakt med de norske statsbaner har fået afsat de nævnte ca. 60.000 sveller. Herudover blev der forøvrigt også af private firmaer foretaget nogen svelleeksport. Generaldirektoratets endelige indkøb i indeværende sæson vil formentlig beløbe sig til 210.000 stk., men det bliver kun for en del af disse, at man vil betale den ovenfor nævnte forhøjede pris. Hvad der

af de enkelte savværker leveres udover et af generaldirektoratet nærmere fastsat kvantum, betales med en reduceret pris efter et mere sindrigt system end ifjor, dog at nedslaget i svelleprisen ligesom ifjor er mindre i Jylland end øst for Storebælt. Langt det største svelleudbud kommer nemlig fra landsdelene øst for Storebælt, hvilket indebærer, at et betydeligt antal sveller af statsbanerne skal fragtes mod vest over Storebælt, altså i samme retning som den største godsmængde i forvejen fragtes, hvilket giver forøget tabsgivende tomløb af godsvogne mod øst over Storebælt. Generaldirektoratet er af den opfattelse, at svelleindkøbet i 1963 er dyrere end i 1962, mens omvendt mange producenter mener, at de som følge af de nye prisnedslagsregler for leverancer udover et vist kvantum alt i alt får mindre forsvellerne i 1963 end i 1962.

Efterspørgslen efter *eg* har gennemgående, dog noget varierende fra egn til egn, været ret tilfredsstillende og for så vidt angår skibstræ lidt livligere end ifjor, idet der bl.a. på et par træskibsbyggerier i Esbjerg i den senere tid har været brug for egetræ. De ulykkelige forlis af danske stålkuttere i det sidste år har vakt mistanke om utilstrækkelig sødygtighed hos disse kuttere, således at skibstilsynets inspektører er gået igang med i de forskellige fiskerihavne at foretage krængningsforsøg med kutterne. Viser stabilitetsforholdene sig herved at være relativt dårlige, henstilles det til ejeren at indlægge ekstra ballast, men denne sikkerhedsforanstaltning medfører naturligvis, at lasteevnen og dermed indtjeningssevnen formindskes. Fiskeriforsikringsselskaberne er desuden inde på at forlange et vist minimumsfribord. Denne udvikling må medvirke til at skærpe interessen for trækuttere ved nyanskaffelser. Når hertil lægges den fantastiske fremgang, som fiskeriet i 1962 har oplevet, tør måske i en overskuelig fremtid forventes øget investering i kutterflåden og dermed øget beskæftigelse med nybyggeri på træskibsværfterne.

Om *ask* og *ær* er kun at berette, at disse træarter gennemgående har været særdeles godt efterspurgt.

Brændesalget er stort set gået langt over forventning. Tørt brænde er der i hvert fald praktisk taget ikke længere beholdninger af, og et dybt indhug er på adskillige distrikter foretaget i det friskskovede brænde. Naturligvis må denne situation ses på baggrund af den ekstraordinært langvarige vinter, der bevirkede, at mange folk fik ryddet ud i deres brændeskure og fik plads (og tid) til at fylde nyt brænde ind. På lidt længere sigt må fortsat forventes en stadig tilbagegang i brændeforbruget. Efterspørgselen efter bl.a. bøgefagot fra kasseindustrien samt efter

MERCEDES-BENZ

UNIMOG

Unimog med Glogger-spil

Trykluftstyret dobbeltspil med løfteskjold parret med Unimog'ens 4-hjulstræk, differentialespærring samt hensigtsmæssige vægtfordeling, gør den i høj grad velegnet til udslæbning af al slags træ.

- Unimog'en har en fantastisk driftsøkonomi — 4-hjulstræk — differentialespærring — 8 frem- og 2 bakgear — kørehastigheder fra 0,4 til 60 km/t — portalaksler — stor frihøjde — lille venderadius — førerhus med personvognskomfort.
- Unimog'en, en særdeles velegnet løsning på mange af de arbejds- og transportopgaver, der forekommer i skovbrug.
- F. eks. kan den med fordel benyttes til:

Udslæbning og transport
plantning, grubning og fræsning
vejvedligeholdelse og snerydning

BOHNSTEDT-PETERSEN A/S

Generalimportør for Mercedes-Benz

Københavnsvvej 16 - Hillerød - (03 265) Telefon 3355

DET DANSKE GØDNINGSS - KOMPAGNI A/S
KØBENHAVN - AALBORG **STRUER - ÅRHUS - VEJLE**
ESBJERG - SØNDERBORG **ODENSE - NYKØBING, P.**

Pakhus i de fleste havnebyer

Køber kontant

Bøgekævler,
 Finér- og Plankekævler I og II
 Egekævler og
 Askekævler
 samt alle øvrige Løvtræsarter

JØRGEN JØRGENSEN A/S

Augustenborggade 11 . Aarhus . (061) 46 666

SKOVPLANTER — alle Arter —

— alle Arter —

HAVEPLANTER

* Vi sender Dem gerne Prislister og Tilbud

HULKÆRSHUS PLANTESKOLE

TELEFON: ANS 25 OG 38

RØDKÆRSBRO STATION

Alle kulturer er underkastet danske Planteskolers Sundhedskontrol og Herkomstkontrollen.

el, birk og poppel m.m. fra spånpladeindustrien har naturligvis bidraget til at reducere brændebeholdningerne. Svært nåletræbrænde har der i flere egne, navnlig i Jylland og på Fyn, været vanskeligheder med at få afsat, men i de seneste måneder synes der påny at være vågnet en interesse hos visse vesttyske industrier for køb i Danmark af sådant træ. Uafbarket, nogenlunde ret eg i tykkelsen fra 7-15 cm og ca. 1 m længde er der i dette forår forholdsvis stor interesse for hos visse kulminer i Ruhr, men den dyre fragt til forbrugsstedet beskærer de danske leverandøreres overskud på denne forretning.

I forrige årsberetning gaves en nærmere omtale af det af skove og savværker stiftede *Dansk Træcellulose A/S*. Selskabets fabrik i Assens startede med nogen forsinkelse i slutningen af vinteren 1962/63 med prøveføring, idet det herunder fremstillede produkt foreløbig leveres til forsøgsvis anvendelse på en papfabrik i Jylland. Ved udnyttelse af den fulde kapacitet (100 tons daglig produktion) påregnes det årlige forbrug af råtræ (løvtræbrænde) at ville andrage ca. 100.000 rm.

Efterspørgslen efter *pyntegrønt* og *juletræer* var påny i efteråret 1962 meget betydelig, og køberne var tidligt ude for at sikre sig varer. Priserne har gennemgående kunnet hæves lidt i forhold til forrige års. Bemærkelsesværdigt er den stærkt voksende tendens hos villaejere til at anskaffe sig 2 juletræer, nemlig eet til »almindelig« indendørs og eet til udendørs brug med elektrisk belysning. Eksportmarkedet synes fortsat ret umætteligt, uagtet man især i Vesttyskland nu for alvor er slået ind på pyntegrønnsproduktionen i adskillige skove. Hovedaftagerlandene er Vesttyskland og Italien. Eksporten af juletræer og pyntegrønt beløb sig i 1962 i følge den officielle statistik til 6.947 tons til en værdi af 2,83 mill. kr. mod i 1961 5.980 tons til en værdi af 2,68 mill. kr.

Dansk Skovforenings bestyrelse og faste udvalg

Bestyrelsen: Bestyrelsen har følgende sammensætning: Kammerherre, lensgreve Chr. Mølke (formand), direktør for statskovbruget H. Frølund (næstformand), direktør, cand. jur. N. Arnstedt, skovrider Aa. Bavngaard, skovrider F. Biilmann, oberstløjtnant H. B. Fabricius, godsejer E. v. Folsach, professor N. K. Hermansen, kgl. skovrider A. Hviid, kammerherre I. Iuel, gård-ejer, folketingsmand E. Kristensen, hofjægermester Chr. Sehestedt Juul, skovrider Chr. Smith, afdelingschef B. Steenstrup, kgl. skovrider A. Tage-Jensen.

Landsudvalget har følgende sammensætning: Skovrider Aa. Bavngaard (formand), skovrider S. Bach (sydsjællandske skovkreds), skovrider F. Biilmann (midtjydske skovkreds), skovrider S. A. Christensen (vestjydske skovkreds), skovrider O. Mahrt-Olsen (lolland-falsterske skovkreds), skovrider O. Marstrand Jørgensen (fynske skovkreds), kgl. skovrider J. Holten (nordsjællandske skovkreds), skovrider S. Larsen (nordjydske skovkreds), skovrider J. A. Løvengreen (kronjydske skovkreds), kgl. skovrider J. C. Munkøe (sydjydske skovkreds), skovrider H. Muus (østsjællandske skovkreds), skovrider I. Estrup (vestsjællandske skovkreds).

I november 1962 afgik skovrider Jacob Holm, der lige siden 1925 havde været medlem af udvalget, ved døden. Efterfølger blev skovrider O. Mahrt-Olsen. Endvidere har skovrider C. M. Vendelsøe trukket sig tilbage og er efterfulgt af skovrider I. Estrup.

Frøudvalget: Medlemmer er:

Skovrider J. A. Løvengreen (formand), afdelingsleder V. Gøhrn, kgl. skovrider J. Hvass, godsejer E. v. Folsach, afdelingsleder E. C. L. Løfting, skovrider P. Qvistgaard, kontorchef N. P. Tulstrup.

Redaktionsudvalget: Medlemmer er:

Kammerherre S. A. Timm (formand), professor, dr. agro. H. A. Henriksen, professor N. Kr. Hermansen og kontorchef N. P. Tulstrup.

Ansvarshavende redaktør for foreningens tidsskrifter er forstkandidat P. Hauberg.

Studieudvalget: Medlemmer er:

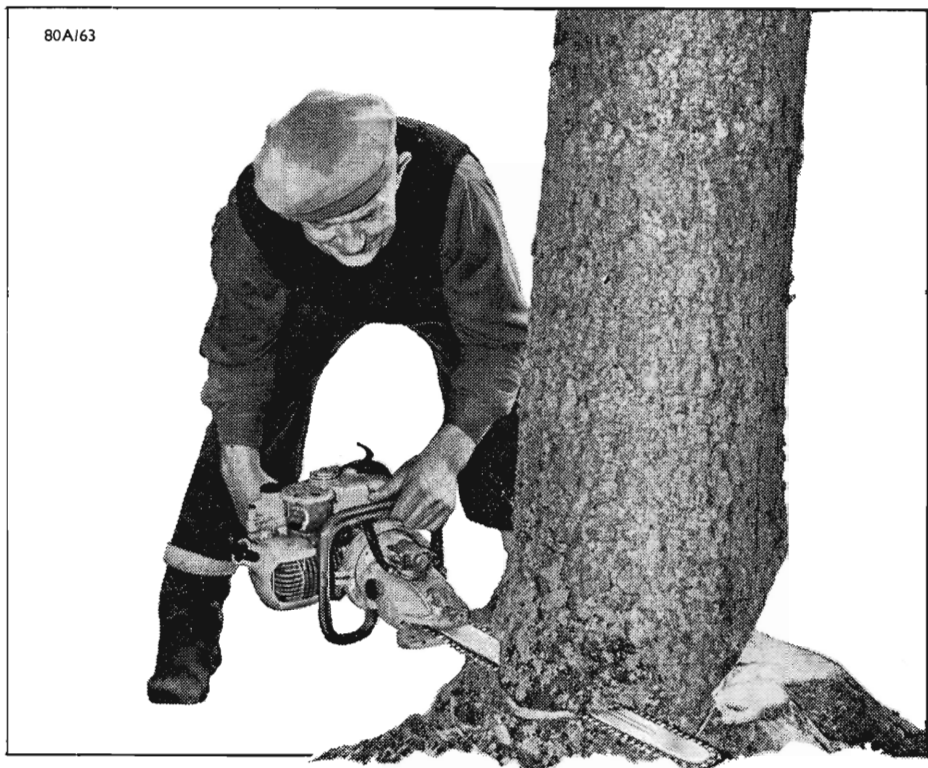
Professor N. Kr. Hermansen (formand), direktør, cand. jur. N. Arnstedt, forstander, dr. agro. E. Holmsgaard, kammerherre, lensgreve Chr. Moltke, skovrider Chr. Smith.

Teknisk udvalg: Medlemmer er:

Hofjægermester Chr. Sehestedt Juul (formand), kgl. skovrider G. Bergsten, skovrider S. Larsen, skovrider O. Marstrand Jørgensen, professor P. Moltesen, skovrider B. H. Petersen, skovrider Chr. Smith.

Økonomisk-statistisk udvalg: Medlemmer er:

Skovrider Aa. Bavngaard (formand), professor N. Kr. Hermansen, professor, dr. agro. H. A. Henriksen, skovrider Chr. Smith,

5000... 6000... 8000 omdr./min.?

Shell Tonna Oil 72 sidder som »støbt« til tandkæden!

Med Shell Tonna Oil 72 har problemet smøring af hurtigt roterende tandkæder i motorskøvsave fundet sin mest effektive løsning. Selv med hastigheder på op til 8000 omdrejninger i minuttet kan Shell Tonna Oil 72 ikke slynges af tandkæden takket være sin rent ud fantastiske vedhængsevne!

Shell Tonna Oil 72 giver Dem derfor en god vedligeholdelse af alle gængse typer motorskøvsave — og sparer de kostbare smøre-standsninger.

SHELL TONNA OIL 72 er anerkendt af Skovarbejderskolen og alle førende importører af motorskøvsave.

Til benzindrevne motorskøvsave skulle De prøve Shell 2-T olie blandet i benzinen — det giver ekstra fint resultat!

SHELL INDUSTRIOLIER

A/S DANSK SHELL · Kampmannsgade 2 · København V · Tlf. M1 5340

DANSK SKOVFORENINGS FRØUDVALG

*Bedre race -
bedre skov*

**SPØRG
ALTID
FØRST**

om der er frø
eller planter
af godkendt
avl at få!

*Også i udlandet vil
der i kommende frø-
år blive indsamlet frø
til Danmark i D.S.F.
godk. bevoksninger.*

Bøge i afdeling 19,
Sihlwald ved Zürich.

DANSK STÅLGÆRDE bedste hegn til
mark og skov

AKTIESELSKABET NORDISKE KABEL- & TRAADFABRIKER

afdelingschef B. Steenstrup (suppleant skovrider G. West-Nielsen), kontorchef N. P. Tulstrup. Tidligere kgl. skovtaksator, nuværende kgl. skovrider E. Laumann Jørgensen har deltaget i udvalgets møder.

Dansk Skovforenings sekretariat

Adresse: Vester Voldgade 86, København V. *Telf.:* Minerva 2166.

Kontorchef: Skovrider N. P. Tulstrup.

Økon.-statistisk afdeling (planlægn.afd.): Skovrider E. Tolstrup.

Redaktion af tidsskrifterne: Redaktør P. Hauberg.

Teknisk konsulent: Skovrider Aa. Marcus Pedersen.

Bogholderi: Frk. W. Pedersen.

Medlemstallet

androg pr. 1. januar 1963 ialt 666, nemlig 427 skovdistrikter omfattende ialt omtrent 70 pct. af det totale skovbevoksede areal i Danmark, 14 småskovforeninger, hver med et ret betydeligt skovareal, 47 skovdistriktsbestyrere og chefer for forstlige institutioner samt 178 andre medlemmer.

Hovedpunkter af arbejdet i det forløbne år

Bestyrelsen og landsudvalget:

Blandt de sager, der er behandlet af bestyrelsen og/eller landsudvalget i det forløbne år, skal fremhæves:

Henvendelse til finansministeren og folketingsudvalg m.fl. om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skovbrugsejendomme.

I skovforeningens 2 seneste årsberetninger er gjort nærmere rede for skovforeningens bestræbelser i de pågældende år på bl.a. at opnå de samme lempelser i beskatningen af fast ejendom inden for skovbruget, som landbruget i disse år opnåede. Desværre kronedes skovforeningens bestræbelser ikke med held – skovbrugets velmotiverede ønsker blev tilsidesat. Kun de skove, der ikke er særskilt vurderet, men noteret sammen med tilhørende landbrugsjord, blev af rent skatteudskrivningstekniske grunde fritaget for (ligesom landbruget) at svare amtskommunal grundskyld, idet staten udreder disse skatter. Tillige har staten af midler fra landbrugets rationaliseringsfond udredt den amtskommunale grundskyld, der blev pålignet ejendomme, der uden

at være helt eller delvis noteret som landbrugsejendomme dog blev benyttet til landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage.

I betænkningen, der den 3. juni 1962 blev afgivet af det af folketinget nedsatte udvalg til behandling af forslaget om almindelig omsætningsafgift, blev der af udvalgsflertallet anbefalet bl.a., at grundskylden til staten for 1963-64 på landbrugsjord bortfalder, og at normalt udnyttet landbrugsjord ikke behæftes med grundstigningsskyld, samt at den gældende ordning, hvorefter staten udreder landbrugets amtskommunale skatter, oprettholdes. Umiddelbart forinden havde skovforeningen i en henvendelse til landbrugsministeren – der jo også er vort skovbrugs minister – påny gjort opmærksom på skovbrugets behov for lettelse af beskatningen af fast ejendom samt påpeget det urimelige i, at skovbruget nu ene blandt de jorddyrkende erhverv svarede amtskommunal grundskyld.

Den 17. januar 1963 fremsatte finansministeren forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1963-64 af landbrugsejendomme. Det hed i forslagets paragraf 1, at landbrugs- og gartneriejendomme samt plante-skoler og frugtplantager, for hvis vedkommende den for skatteåret 1963-64 pålignede amtskommunale grundskyld helt eller delvis udredes af statskassen, for samme skatteår i tilsvarende omfang er fritaget for at svare grundskyld til staten samt grundstigningsskyld.

Det var for skovforeningen en meget stor skuffelse, at skovbruget trods alle tidligere henvendelser stadig ikke var medtaget for så vidt angår fritagelse af grundskyld til staten, og helt urimeligt måtte det forekomme, at skovbruget trods fredskovspligt nu ene af alle jorddyrkende erhverv skulle svare grundstigningsskyld.

I en skriftlig henvendelse til folketingsudvalget vedr. dette lovforslag begærede og motiverede skovforeningen derfor et ændringsforslag, hvorefter skovejendomme skulle omfattes af loven på linie med landbrugsejendomme m.m., idet man ikke mindst påpegede problemerne omkring grundstigningsskylden, som allerede er aktuelle for en del skovejendomme og må forudses at ville blive det for endnu mange flere – uanset fredskovsforpligtelse – ved næste vurdering til ejendomsskyld. På skovforeningens vegne havde skovrider Aa. Bavngaard lejlighed til overfor finansministeren og folketingsudvalget at gøre nærmere rede for skovforeningens synspunkter og skovbrugets situation.

Folketingsudvalget holdt – efter det foreliggende vistnok

uventet – hele 5 møder om lovforslaget og havde herunder samråd med finansministeren. I udvalgets betænkning afgivet den 27. marts hedder det: »Udvalget har modtaget en deputation for skovejere, der udtrykte ønske om, at også de skovarealer, der ikke er vurderet sammen med landbrugsejendomme, blev inddraget under skattefritagelsen. I samråd har finansministeren udtalt, at han ikke kunne medvirke til at ændre lovforslaget i overensstemmelse hermed, men ministeren gav dog tilsagn om en fornyet overvejelse af spørgsmålet med henblik på fremtidig lovgivning. Et flertal (hele udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse uændret.«

Som det herefter kunne ventes, blev lovforslaget vedtaget uændret ved 3. behandling i Folketinget i begyndelsen af april.

Nævnes bør, at folketingsmændene H. C. Toft og Thisted Knudsen under lovforslagets 2. behandling i Folketinget omtalte det ønskelige i at få rettet skovbrugets skæve stilling i dette spørgsmål op. H. C. Toft udtalte således bl.a., at han under udvalgsarbejdet havde fået det indtryk, »at man også på regeringsbænkene er ved at komme til den opfattelse, at der finder en ganske urimelig forskelsbehandling sted (for så vidt angår skovbruget), og dette giver mig tro på, at den højtærede finansminister, når han til næste år kommer med sit lovforslag, vil have rettet dette forhold op.«

Finansministeren bekræftede det tilsagn, som fremgår af betænkningen fra udvalget.

Henvendelse til finansministeren om oprettelse af et skovfond til løsning af det varierende årsudbyttes skattemæssige problem inden for skovbruget.

Som omtalt i forrige årsberetning rettede skovforeningen i foråret 1962 en skriftlig henvendelse til den daværende finansminister Hans R. Knudsen, hvori skovforeningen fremsatte anmodning om en ordning, hvorefter skovejere – i lighed med, hvad der er tilfældet i Sverige – kan hensætte en vis del af deres indtægt ved hugst i et særlig fond med den virkning, at det hensatte beløb kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, medens beløb, der hæves af hensættelserne, skal medregnes i den skattepligtige indkomst for det år, hvori de hæves.

Beklageligvis modtog skovforeningen i januar 1963 som første reaktion på henvendelsen i marts 1962 den meddelelse fra finansministeriet, at man i henhold til finansministerens resolution

ikke for tiden mente at kunne imødekomme skovforeningens anmodning.

Ved en personlig henvendelse til finansminister Poul Hansen i februar 1963 udtalte ministeren, at han ville se nærmere på forslaget om skovfondet.

DANISH HARDWOOD A/S.

Ved en ekstraordinær generalforsamling i dette selskab den 16. marts 1962 vedtoges en udvidelse af selskabets aktiekapital med 100.000 kr., til 300.000 kr. Af udvidelsen skulle forlods 78.000 kr. tilbydes Dansk Skovforening på egne vegne og på vegne skovdistriktssavværker, mens de resterende 22.000 kr. reserveredes til fordeling blandt selskabets øvrige hidtidige aktionærer. Resultatet af aktietegningen blev, at Dansk Skovforening sammen med Danske Skoves Handelskontor nu besidder 86.000 kr. aktier, mens 11 skovdistriktssavværker ejer ialt 64.000 kr. aktier. De resterende 150.000 kr. aktier er fordelt ret jævnt på ca. 40 savværker og 4 savværksforeninger. Aktiekapitaludvidelsen var en forudsætning for, at Dansk Skovforenings bestyrelse ville anbefale løvskovdistrikterne i foreningen at indtræde i en pro-rata kautionsordning som grundlag for en kasse-kredit til rådighed for selskabet. Som omtalt i forrige årsberetning kom denne kautionsordning hurtigt efter skovforeningens bestyrelses henvendelse til løvskovdistrikterne i stand, og kasse-kreditten blev etableret i Københavns Handelsbank A/S, som ved sin imødekommende holdning havde taget hensyn til sagens formål.

For skovenes indtræden i kautionsordningen var stillet som betingelse, at kassekreditten benyttedes efter visse ved kautions-tegningen nærmere beskrevne retningslinier. Statsautoriseret revisor Frans Bruun, hvem det var blevet overdraget – og som velvilligt havde imødekommet – at føre tilsyn med kasse-kreditens benyttelse, foreslog imidlertid, at kasse-kreditten stilledes til rådighed for et særligt finansieringsaktieselskab, hvilket bl.a. ville indebære en øget sikkerhed for kautionisterne. Finansieringsselskabet skulle efter visse af kautionisterne godkendte retningslinier administrere udlånene fra kassekreditten. Skovforeningens bestyrelse accepterede revisor Bruuns forslag og lod et af Dansk Skovforening ejet finansieringsselskab stifte under navnet »Finansierings-Aktieselskabet af 8. juni 1962«, hvis bestyrelse udgøres af direktør, cand. jur. N. Arnstedt, skovrider Chr. Smith og skovrider, kontorchef N.P. Tulstrup. Samtidig henstilledes til kautionisterne at godkende, at kasse-kreditten overføres til rådighed for nævnte finansieringsselskab, og dette gik de ca. 100

kautionsister ind på. Finansieringsselskabets bestyrelse administrerer i henhold til kautionsisternes bemyndigelse kasse-kreditte på den måde, at et nærmere begrænset beløb lånes direkte til Danish Hardwood A/S, mens der af det resterende beløb inden for kasse-kreditens rammer kun udlånes direkte til savværksvirksomheder, der af Danish Hardwood A/S foreslås finansieringsselskabet som låntagere og kun mod passende sikkerhed i form af ejerpantebreve eller lign., der afgives direkte til finansieringsselskabet.

Med rygstød i denne finansieringsordning foretog Danish Hardwood A/S i foråret og sommeren 1962 som led i sin prisstabiliserende virksomhed ret store forhåndskøb af savskåret bøg til eksport, og det er ganske utvivlsomt, at disse forhåndskøb og den af selskabet anlagte prispolitik er en meget væsentlig årsag til den stabilisering af bøgetræsmarkedet og stærkt påkrævede forbedring af priserne på savskåret bøg, der i efterårets løb efterhånden er slået igennem. De forhåndskøbte varer er nu alle afsat til de af selskabet forlangte priser på eksportmarkedet, men det var først i slutningen af året, at ordrerne begyndte at indfinde sig i livlig takt, og afskibningsforsinkelser som følge af isens lukning af havnene medførte en meget stram likviditet i månederne efter årsskiftet. Udover salgene til England har selskabet afsat stigende mængder planker og emner af bøg på det norske og svenske marked, hvor man er blevet godt etableret. Selskabet har nu en jævn ordretilgang.

For tilvejebringelsen og bevarelsen af stabile markedsforhold for bøg, hvilket var og er Danish Hardwood A/S' hovedopgave, er det af afgørende betydning, at selskabet er i stand til tidligt på sæsonen at placere passende store forhåndskøb hos savværkerne. Dette indebærer naturligvis en vis risiko, og det har længe været klart, at selskabet for løsning af de betydningsfulde opgaver, der var baggrunden for dets stiftelse, var og er underkapitaliseret. Det er naturligvis en væsentlig fordel for selskabet at kunne støtte sig til den ovenfor nævnte kasse-kredit, men lån heraf koster som følge af tidens høje renteniveau dyrt. Selskabets bestyrelse rettede derfor i efteråret henvendelse til Dansk Skovforenings bestyrelse om et tilskud fra skovene i form af en råtræafgift, der kunne give selskabet en stærkere økonomisk stilling og forhåbentlig på længere sigt indebære en successiv afvikling af den dyre kasse-kredit. Selskabets bestyrelse oplyste samtidig, at en tilsvarende afgiftsordning, såfremt skovene kunne acceptere forslaget om en råtræafgift, ville blive søgt tilvejebragt med de savværker, som selskabet har samarbejdsoverenskomst

med. Resultatet af henvendelsen blev, at skovforeningens bestyrelse gennem skovkredsene anmodede de private løvskovdistrikter i Dansk Skovforening om at yde en afgift til Dansk Skovforening til foreningens eksportfremmende foranstaltninger på 1,50 kr. pr. m³ årshugst af bøgekævler med undtagelse af junckerkævler, idet årshugsten udregnede som gennemsnit af 3 frit valgte år inden for de seneste 5 år. Med glæde kunne skovforeningens bestyrelse påny konstatere en betydelig imødekommenhed og forståelse hos skovdistrikterne, idet der på den nævnte basis tegnede en afgift for 1963 på godt 180.000 kr., hvoraf 50 pct. forfaldt den 1. marts og restbeløbet forfalder den 1. september. Beløbet indbetales til Dansk Skovforening, og 1. rate er efter bestyrelsens vedtagelse tilgået Danish Hardwood A/S. Samtidig er der fra savværksside tegnet en afgift på et noget lignende grundlag. Provenuet heraf, der skønsvi vil andrage 100.000 kr., vil blive indbetalt direkte fra savværkerne til selskabet. Danish Hardwood A/S, i hvis bestyrelse på 7 mand der er 2 medlemmer af Dansk Skovforenings bestyrelse, nemlig direktør, cand. jur. N. Arnstedt og skovrider Chr. Smidth, samt 1 repræsentant for Danske Skoves Handelskontor (skovrider N. P. Tulstrup), har voldt Dansk Skovforenings bestyrelse og landsudvalget mange og lange overvejelser i det forløbne år. Skovforeningens bestyrelse føler sig imidlertid overtydet om, at formålet med selskabets stiftelse fortsat er rigtig, og at selskabet allerede har ydet et meget væsentligt bidrag til stabilisering af bøgemarkedet, hvorfor det er en fornuftig investering af skovbruget at bidrage til, at selskabet kan blive en så handledygtig og stærk virksomhed som mulig.

Nye sorteringsbestemmelser for nåletrætømmer.

Igennem flere år har der fra savværksforeningernes side været ytret ønske om mere koncise sorteringsbestemmelser for nåletrætømmer. Som udslag heraf modtog Dansk Skovforenings landsudvalg fra Fællesrepræsentationen for danske Savværker og Trævarefabriker i 1960 forslag til en sortering, hvor sorteringskriteriet var det såkaldte D/L forhold, d.v.s. forholdet mellem stammernes midtdiameter i centimeter og længde i meter. Forslaget var genstand for indgående beregninger og overvejelser, men måtte fra skovforeningens side afvises som uacceptabelt i praksis. Fortsatte drøftelser af sorteringsproblemet i et særligt sorteringsudvalg bestående af repræsentanter for Fællesrepræsentationen og skovforeningens landsudvalg førte i løbet af 1962 til et konkret forslag om nye sorteringsbestemmelser for

nåletømmer, som det viste sig at såvel Træhandelens og Træindustriens permanente Fællesudvalg og Danske Skoves Handelsudvalg kunne acceptere som et grundlag for drøftelse af vejledende priser for 1962/63 for nåletræ, og som er indføjet i de prislister, der blev udsendt af handelsudvalget i december 1962.

Herefter opdeles tømmeret i 4 kvalitetsklasser A, B, C og D, hvor A repræsenterer det fineste og D det ringeste træ, mens træet af normal kvalitet hører hjemme i klasse B. Betegnelsen »topender« findes ikke længere i prislisen. Effekter, der hidtil er blevet betegnet som topender, henhører fremtidig i klasse D. Endelig er diameterklassernes antal formindsket fra 6 til 5, og samtlige diameterklasser er nu 5 cm klasser.

Af *andre sager*, som bestyrelsen har haft til behandling i det forløbne år, kan nævnes en henvendelse fra landsplanudvalget om en udtalelse over publikationen »*Zoneplan 1962 for Danmark*«. I sit svar fremhævede skovforeningen den efter foreningens mening – bl.a. ud fra rent samfundsmæssige synspunkter – uheldige tilbøjelighed i den forelagte zoneplan til alene at betragte Danmarks skove ud fra deres rekreative værdi. Det understregedes, at skovbruget ligesom landbruget primært er et erhverv, der danner grundlag for en ret omfattende industri med et ikke ubetydeligt antal beskæftigede. Skovbruget må derfor i samme måde som landbruget forudsætte fri adgang til at benytte den ud fra erhvervsmæssige synspunkter mest hensigtsmæssige driftsform, herunder frit træartsvalg. Sluttelig gaves udtryk for fortsat villighed til samarbejde i planlægningsspørgsmålet, idet man forventede at blive holdt underrettet om den videre udvikling, og herpå beror sagen for øjeblikket for så vidt angår skovforeningen.

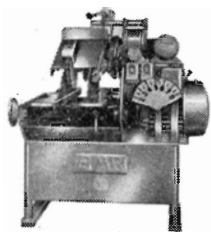
Frøudvalget:

Kåring af frøavlsbevoksninger. Det meget betydelige arbejde med revision af 1958-fortegnelsen over kårede frøavlsbevoksninger i Danmark, der indebærer besigtigelse af samtlige, adskillige hundrede bevoksninger, er fortsat i det forløbne år, således at henimod halvdelen af bevoksningerne i dette år er gennemgået – for ensartethedens skyld af samme medlem af frøudvalget for alle bevoksningers vedkommende. Adskillige bevoksninger vil givetvis, når frøudvalget har fået taget stilling til den ved besig-

tigelsen udarbejdede oversigt, af den ene eller anden grund blive slettet af fortegnelsen, og en del nye vil i stedet komme til; således foreligger der fra statsskovbruget begæringer om optagelse af en del hidtil ikke kårede bevoksninger. Af hensyn til arbejdets grundige gennemførelse vil det muligvis ikke kunne nås at udarbejde og udgive den nye, reviderede fortegnelse i 1963, men først i 1964.

Frøavlermødet 1962 afholdtes den 31. august i Haderslev, ligesom i tidligere år ved frøudvalgets formidling. Af den af frøudvalget til mødet udarbejdede og i Forstlig Budstikke for den 5. september 1962 offentliggjorte frøsætningsoversigt fremgik, at frøsætningen i Danmark i 1962 gennemgående var ringe. Også om frøsætningen i udlandet blev der givet oplysninger. Tillige drøftedes som i tidligere år frølagre, vejledende frøpriser, eksport og import af frø, og sluttelig gav forstander, dr. agro. E. Holmsgaard en kort beretning om Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter's 2. virkeår. Som følge af den beskedne danske frøhøst havde det været et stille år, men der var dog blevet udstedt et betydeligt antal oprindelsesbeviser navnlig for importfrø. Der har været arbejdet en del med at informere udlandet om den danske kontrolordning, som da også er blevet omtalt i 2 FAO-publikationer. Herkomstkontrollens regnskab udviste for det foreløbige år et mindre driftsunderskud, således at tilbagebetaling af det startilån på 15.000 kr., som frøudvalget i sin stillede til rådighed, foreløbig må vente.

Økonomiske tilskud: Efter ansøgning fra *Statens forstlige Forsøgsvæsen* bevilgede frøudvalget med kort varsel 8.000 kr. til afdelingsleder V. Gøhrns deltagelse i en fælles nordisk rødgranstudierejse i eftersommeren og efteråret til Polen, Tjcekoslovakiet og Rumænien med henblik på tilvejebringelse af frøprøver til nordiske rødgranproveniensforsøg. Denne studierejse havde været under forberedelse i flere år, og der var opnået foreløbigt tilsagn fra landbrugsministeriet om økonomisk rygdækning for den danske deltagelse i ekspeditionen, men som følge af stramningen af statens finanser efter det økonomiske forlig i sommeren 1962 var statskassen uanset den ubehagelige situation, det danske forsøgsvæsen herved bragtes i i forholdet til de 3 øvrige nordiske forstlige forsøgsvæsener, blevet lukket i for så vidt angår betaling af studierejsten, og i denne nødsituation havde forsøgsvæsenet rettet henvendelse til frøudvalget om støtte. Ikke mindst i betragtning af de forsøg, som Statens forstlige Forsøgsvæsen anlægger med afkom af frø fra de kårede bevoksninger, og som jo vil få betydning for frøudvalgets arbejde, men naturligvis også

Kantværk

Slibeautomater
Opklodssave

Kantværker

Kløvsave

Hydraulisk splitsav

Spånsugeanlæg

Flishugger

Fremtræk

Pendulafkorter

Rundsavaksler

Masseartikler

Dobbeltafkortersave

Transportruller

Transportanlæg

Rulleborde

Barkskræller

SAVVÆRKSMASKINER

BÜLOW MØLLER Maskinfabrik, Roskilde

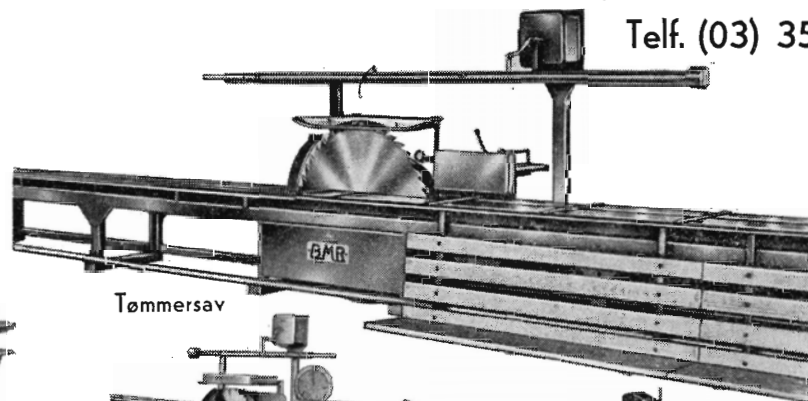
Telf. (03) 351898

Barkskræller

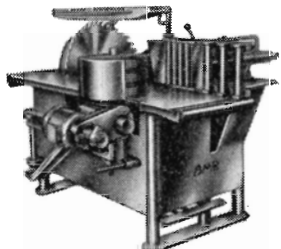
Lan m. skala

Kraner

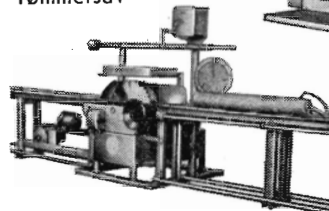
Taljer

Tømmersav

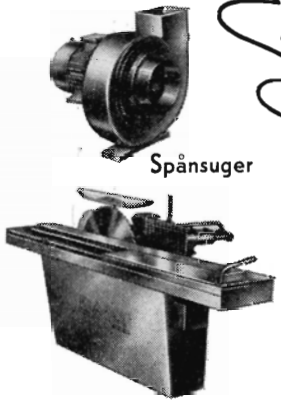
Valsekløvsav

2-klinget tømmersav

Afkortersav

Split-opklodssav m. rullebord

Spånsuger

BELGISK SKOVHEGN

Bemærk de billige priser

1155- 6" pr. 100 m — 71,3 kg 126½kr.

1047- 6" - — - — 64,1 kg 116 »

1047-12" - — - — 47,9 kg 94½»

939- 6" - — - — 56,9 kg 104 »

939-12" pr. 100 m — 43,0 kg 78½kr.

726- 6" - — - — 43,9 kg 78½»

726-12" - — - — 34,0 kg 64 »

Svært hønsehegn 3" × 16 × 120 · 21 m 1.62 kr.

Ved køb af 1000 m og mere ÷ 5 pct.

Ved køb af 2500 m og mere ÷ 7 pct.

Hurtig levering

A. F. LASSEN'S SØN. HOLBÆK, TELF. *169 (FLERE LEDNINGER)

Vi er Købere til

Asketræ

i Kævler samt Snitgavn, ret og rundt, frit for Knaster og Overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i Længder 800 - 900 - 1200 og 1400 m/m
Betalning kontant.

Trævarefabrikken »Skovhastrup«

HVALSØ — Telf. Hvalsø 33

Hellestrup Planteskole

(Ejer: Gosch Tændstikfabriker A/S)

SORØ . TH. FULBY 133

Specialplanteskole for Hybridasp

MASKINER FOR SKOVBRUG OG PLANTESKOLER

Hako - Holder

Fræsere, Traktorer
m. m.

Rygmotor-
sprøjter og
Pudderblæsere

*Lægen
anbefaler
Træfodtøj*

Telefoner:
174 og 1181

Træskofabrikernes Salgskontor

Havnen — Køge

Er altid leveringsdygtig i de forskellige
Faconer i Træfodtøjsbunde

Modtager gerne Tilbud paa al slags Træskotræ

Kævler og snitgavn bøg, ask og eg

købes af

A/s ØRESØ FABRIK

Svebølle . Telefon Viskinge 50

fordi udvalget fandt den planlagte rejse af interesse for dansk skovbrugs fremtidige frøforsyning, bevilgede man det forholdsvis store beløb af den kapital, som frøudvalget havde formået at opsamle ved overskud i de år, da det endnu påtog sig at formidle import af frø fra visse udenlandske frøkilder.

En rapport om rejsens udfald vil blive tilstillet frøudvalget fra afdelingsleder Gøhrn, der foreløbig har kunnet oplyse, at rejsen var vellykket.

Redaktionsudvalget:

Dansk Skovforenings Tidsskrift, der udkommer i 1810 eksemplarer 1 gang pr. måned, har haft helt god tilgang af stof i det forløbne år, og det er redaktionens opfattelse, at der har været mange interessante artikler i tidsskriftet. Blandt vægtige artikler i dette tidsrum kan nævnes: Professor *P. Moltesen*: »Kemisk afbarkning af skovtræer« med resultaterne af en undersøgelsesrække i årene 1951-1959 med kemisk afbarkning af træer på rod. – Kgl. skovrider *H. Barner*: »Orientering om statsskovenes planteavlstations arbejde med frøplanter og afkomsforsøg«, hvor der gives et meget afrundet og komplet billede af Danmarks frøbehov og -produktion samt igangværende og planlagte frøplantager til frøproduktion af de for Danmark vigtige træarter. – Afdelingsleder *V. Gøhrn*: »Fortegnelse over nogle egnede importområder for skovfrø til anvendelse i dansk skovbrug«. – Skovrider *Aage Marcus Pedersen*: »Flisfyrringsanlæg«, der giver en omfattende orientering over de forskellige typer anlæg, der benyttes her i landet, med beskrivelse og vurdering af anlæggene. – Foredragene af professorerne *P. Moltesen* (Bøg som råstof) og *N. Hermansen* (Produktion af og handel med bøg i Europa), som blev holdt i Næstved i foråret 1962 for skovkredsene på Sjælland og Lolland-Falster. – Referat af Dansk Skovforenings redskabsdemonstration 1962 ved *Aa. Marcus Pedersen* (særtryk kan erholdes ved henvendelse til Dansk Skovforenings sekretariat til en pris af kr. 3,- pr. stk. leveret).

Underskuddet ved udgivelsen af tidsskriftet i 1962 var 14.441 kr. mod 8.064 kr. i det foregående år. Stigningen i underskuddet skyldes omtrent ligeligt fordelt stigning i omkostningerne ved trykning og en fordobling af forfatterhonoraret fra 6,- kr. til 12,- kr. pr. side. Endelig en formindskelse af legattilskuddene på 1000,- kr.

Forstlig Budstikke, der udkommer 2 gange månedligt med et oplag på 2.100 eksemplarer, indeholder aktuelt stof af forstlig

karakter. Det er altid med glæde, redaktionen modtager stof fra medlemmerne om det, der sker i skovene og de problemer, der trænger sig på idag. Forstlig Budstikke bør jo være det rette sted for meddelelser og oplysninger fra medlemmerne. Iøvrigt indeholder Forstlig Budstikke regelmæssigt oplysninger om Dansk Skovforenings arbejde samt om handelsmæssige forhold, teknisk nyt, personalia etc.

Underskuddet ved udgivelsen af Forstlig Budstikke var i 1962 7.321 kr. imod 3.205 kr. i 1961. Det stigende underskud skyldes udgiftsstigninger vedr. trykning, klichéer, forfatterhonorar og porto og endvidere tilbagegang i annonceindtægterne.

Forstlig Lommehåndbog.

I 1954 blev 3. oplag af Forstlig Lommehåndbog udgivet i et oplag af 500 eksemplarer. Disse er nu solgt og et 4. oplag på 600 eksemplarer er under udarbejdelse og kan forventes at foreligge om nogle måneder.

I efteråret 1962 udsendtes et nyt tillæg til Forstlig Lommehåndbog (pris 9,- kr.) omfattende 87 sider.

Tillæget omfattede væsentligt ajourføring af tidligere stof (sorteringsreglementer for specialeffekter (kap. I), skibrater, vognladningstakster for jernbanegods (kap. II), bekæmpelse af skadedyr og svampe (kap. VII), pyntegrønt og juletræpriser (kap. XII), arbejdspriser (kap. XXI) og katalog over mindre redskaber (kap. XXII).

Af nyt materiale i tillæget kan nævnes: Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter (kap. IV), den nye naturfredningslov, lov om ferskvandsfiskeri (kap. XIV) og tilvækstoversigter for ask (kap. XVI).

St u d i e u d v a l g e t:

Forstlige symposier.

Tilskyndet af udfaldet af de 2 første forstlige symposier henholdsvis i november 1961 og marts 1962 bemyndigedes den særlige symposiearrangementskomité under studieudvalget til i samarbejde med Danske Forstkandidaters Forening at arrangere et 3. symposium i efteråret 1962 og et 4. i foråret 1963, således at man kommer ind på afholdelse af 2 symposier årligt. Det 3. *Forstlige Symposium* afholdtes den 18.-20. november. Emnet var skovbrugets regnskabsvæsen og bogholderi, og foredragsholdere var professor, dr. polit. *A. Howard Grøn*, der talte om kontoplan og resultatberegning i skovbrugets regnskabsvæsen, professor *Palle Hansen* fra Handelshøjskolen, der talte om den moderne

indtægts-, omkostnings- og resultatanalyse, lektor ved Landbohøjskolen, revisionschef *Poul Hansen*, der talte om bogføringens praktiske gennemførelse, herunder mulighederne for mekanisering af bogholderiet, og endelig professor *N. K. Hermansen*, der holdt et indledningsforedrag med oversigt over symposiets emne.

Det 4. *Forstlige Symposium* afholdtes den 28.-30. april. Emnet var salget af skovbrugets produkter, og foredragsholdere var professor, dr. rer. pol. *Max Kjær-Hansen* fra Handelshøjskolen, der holdt foredrag om emnet: Hvorledes fremmer den enkelte virksomhed sin afsætning?, samt professor *N. K. Hermansen*, der holdt indledningsforedrag med oversigt over symposiets emne, og endelig skovrider *N. P. Tulstrup*, der holdt foredrag om kollektive og kooperative salg i skovbruget. I tilslutning til professor *Max Kjær-Hansens* foredrag drøftede symposiets deltagere et af professoren udarbejdet »case« omhandlende bl.a. en tænkt korrespondance mellem en træindustriel virksomhed og et skovdistrikt.

Arbejdet på symposierne forløber iøvrigt på den måde, at deltagerne opdeles i 3 grupper, der efter hver dags indledningsforedrag i plenum separat drøfter konkrete emner i tilknytning til foredraget, hvorefter der i plenum af en ordfører for hver gruppe gøres rede for pågældende gruppes synspunkter. Endelig er der så diskussion i plenum.

Symposierne er afholdt på den velindrettede ejendom »Rølighed« ved Strandvejen i Skodsborg, hvor alle deltagerne er indkvarteret og modtager fuld forplejning under symposiet.

Symposierne har alle ved anmeldelsesfristens udløb været overtegnet. Der kan af indkvarteringsmæssige grunde og af hensyn til kontakten mellem deltagerne samt diskussionernes bedst mulige afvikling kun være 34 deltagere i hvert symposium.

Næste symposium er planlagt til 17.-19. november. Emnet er endnu ikke fastlagt.

Tilskud til diverse undersøgelser.

Til brug i 1963 søgte Dansk Skovforening i efteråret og vinteren 1962 legatstøtte til 1) udgivelse af Dansk Skovforenings Tidsskrift, 2) støtte dels til gennemførelse af orienterende forsøg med henblik på at finde den rette overfladebehandling af bøgetræ til møbelbrug og dels til gennemførelse af de foranstaltninger – herunder evt. udskrivning af en konkurrence blandt møbelarkitekter om et møbel af bøgetræ – der fra skovforeningens side måtte blive iværksat, når de orienterende forsøg er afsluttet eller tegner

til at blive det med positivt resultat. Endvidere 3) til udarbejdelse af konkrete eksempler på årsplanlægning i skovbruget og 4) til undersøgelse over svampen *Rhizina undulata*'s betydning og dens bekæmpelse i dansk skovbrug.

Efter at der var modtaget meddelelse om udfaldet af legatansøgningerne (se nærmere om legattilskuddene pag. 36), vedtog bestyrelsen at afsætte ialt 42.500 kr. til undersøgelser- og lign. formål sorterende under studieudvalget i henhold til følgende specifikation (i parentes er for hver post angivet, hvor stor en del af beløbet, der inddækkes af legattilskud):

1. Dansk Skovforenings Tidsskrift	12.500 kr.	(12.500 kr.)
2. Afslutning af de foreløbige undersøgelser over rådangreb i gran	10.000 kr.	
3. Undersøgelser over overfladebehandling af bøg til møbelbrug samt udskrivning af en konkurrence blandt møbelarkitekter om eet eller flere møbler af bøgetræ	15.000 kr.	(9.601 kr.)
4. Årsplanlægning i skovbruget	2.000 kr.	(2.000 kr.)
5. <i>Rhizina undulata</i> undersøgelse	3.000 kr.	(3.000 kr.)
Ialt	42.500 kr.	(27,101 kr.)

6. *Overført fra forrige års bevilling til studieudvalget:*

Undersøgelse over bekæmpelse af alger på ædelgran 1.000 kr.

- ad 1) Beløbet medgår til delvis dækning af det direkte under-skud ved udgivelsen af tidsskriftet, der i 1962 efter mod-tagelsen af legattilskud på 11.500 kr. androg 14.441 kr.
- ad 2) Beløbet agtes bl.a. benyttet som støtte til nogle fra ifjor fortsatte undersøgelser over den årstidsbetingede variation i hyppigheden af stødfladeinfektioner med luftbårne *Fomes-annosus* sporer, bl.a. for at få bedre klarlagt, hvornår svampelegemerne sender deres sporer ud. Herudover vil man gerne fortsætte med en undersøgelse over sundhedstilstanden i 2. generation rødgran på federe jorder i Øst- og Sydsjælland, efter at den tilsvarende undersøgelse er afsluttet i Nordsjælland.
- ad 3) *Trærådet* modtog i 1962 fra Dansk Skovforening 5.000 kr. (udover tidligere bevilgede 5.000 kr. til generelle formål) til orienterende forsøg med overfladebehandling af bøg til møbelbrug. Forsøgene er blevet udført på *Teknologisk*

Instituts træafdeling, og der er herved indkredset en overfladebehandlingsmetode og dertil knyttede midler, der synes lovende og tillige er bedre end de hidtil benyttede. Det er jo, som omtalt i forrige årsberetning, vigtigt at få overfladebehandlingsproblemet klaret, forinden man evt. kaster sig ud i et fremstød for øget anvendelse af bøg i møbelindustrien. Til færdigudvikling af metoden og de midler, der kommer til anvendelse, kræves endnu en del undersøgelser, men hertil har Trærådet efter ansøgning i januar 1963 modtaget 15.000 kr. fra F. L. Smidth's Jubilæumsfond.

Det er sandsynligt, at udskrivningen af en konkurrence blandt møbelarkitekter om et bøgetræsmøbel, evt. en gruppe møbler, foruden forhåbentlig at frembringe nogle smukke og gode forslag til sådanne møbler vil skabe betydelig opmærksomhed i offentligheden for bøgetræsmøbler og således tjene et dobbelt formål. Skovforeningen agter med det første at nedsætte et udvalg af særligt sagkyndige på dette område til nærmere varetagelse af spørgsmålet om udskrivning af konkurrencen.

- ad 4) Mens langtidsplanlægning har haft borgerret i dansk skovbrug i 200 år, er korttidsplanlægning – herunder årsplanlægning – ihvert fald i skovlitteraturen et mindre opdyrket område. Emnet blev debatteret ved det 2. Forstlige Symposium, og tilskyndet af de her fremførte synspunkter og udtalelser vil man nu søge som demonstrationseksempler og under ledelse af professor N. K. Hermansen at gennemføre en årsplanlægning efter forskellige metoder på Stenholt skoleskovdistrikt i Nordsjælland i sommeren 1963.
- ad 5) Fra udenlandske undersøgelser er det velkendt, at svampen *Rhizina undulata*, der fortrinsvis indfinder sig på arealer, hvor der har været bål, er i stand til her at dræbe nåletræplanterne af så at sige enhver art. I Danmark har man i 1962 ikke erkendt svampens tilstedeværelse og de skader, den kan forvolde. I efteråret 1962 har man ved eftersyn på nåletrækulturrealer imidlertid fundet svampen og dens skadevirkning i alle eftersete kulturer, hvor man ved kulturrealernes rensning har brændt kvaset. Hvor der har været brændt bål om foråret, er planterne i de angrebne pletter sygnet hen i løbet af eftersommeren og foråret. Hullerne i kulturen kan have diametre op til 10 m. Ved den planlagte undersøgelse ønskes følgende forhold belyst: 1) Sygdommens ætiologi, 2) hvor mange år sygdommen fortsætter med at brede sig i kulturene, 3) hvornår man tør efterbedre i de opståede huller i kulturene.

Undersøgelsen foretages af afdelingsleder A. Yde-Andersen. Se iøvrigt dennes artikel om svampen i Dansk Skovforenings Tidsskrift for marts 1963.

- ad 6) Undersøgelsen iværksættes som følge af de for pyntegrøntproduktionen generende algeangreb på nålene m.m. af ædelgran, der konstateredes i 1962. Man vil nu undersøge,

om sprøjtning med et kobbermiddel i yngre bevoksninger er i stand til at hindre algevæksten på nåle og grene.

Om de i 1961 indledte undersøgelser over *kemisk bekæmpelse af lus på nordmannsgran* og ædelgran, hvortil der også i fjor bevilgedes tilskud, foreligger fra amanuensis *Broder Bejer-Petersen*, der forestår denne undersøgelse, følgende rent foreløbige rapport fra marts 1963:

1. *Bekæmpelsestidspunkt*. Fordelt over året foretoges ialt 12 sprøjtninger i Geel Skov med Midol. Sprøjtningerne i årets første halvdel viste stigende effektivitet henimod ægklækningstidspunktet. Det forstlige resultat var tilfredsstillende ved alle sprøjtninger før ægklækning. Den sidste del af forsøget kan først opgøres i efteråret 1963.

2. *Koncentration* af sprøjtevædske. Denne blev afprøvet for Midol og Lindasect 20 på Svenstrup Skovdistrikt. Laveste af fabrikken angivne koncentration var i begge tilfælde fuldt effektiv, og en nedsættelse til 20-50 % deraf synes at ligge indenfor det forsvarlige. Forsøget er afsluttet.

3. *Fly*. Der er ikke i 1962 foretaget egentlige forsøg, men laboratoriet har kontrolleret virkningen af 2 »merkantile« sprøjtninger henholdsvis fra alm. fly med normal vædskemængde og fra helikopter med meget stor vædskemængde. Førstnævnte var mislykket, sidstnævnte særdeles vellykket. Det er tanken i år at fortsætte med egentlige forsøg med sprøjtning fra helikopter med forskellige doseringer.

4. *Aerosol*. Et østrigsk firma har bragt lindan-aerosol på markedet i små lettransportable ¼-kilo pakninger. Midlet antændes og udsender giften i røgform. Østrigske artikler betegner midlet som anvendeligt mod ædelgran-chermes. Det er hensigten at afprøve metoden i et lille forsøg. Metoden er uhyre billig og praktisk, kræver ikke vandtransport eller redskaber, men er særdeles afhængig af de lokale luftbevægelser.

De videre bekæmpelsesresultater kan formentlig publiceres i 1964.

T e k n i s k U d v a l g :

Teknisk afdelings beretning om arbejdet i 1962/63.

Dansk Skovforenings redskabsdemonstration 1962 fandt sted den 21. september på *Wedellsborg gods*. Arrangementet, der var begunstiget af strålende vejr, samlede ca. 900 gæster fra hele landet. Ca. 60 firmaer havde givet møde med demonstrations-emner efter *Redskabsudvalgets* indbydelse.

Ved demonstrationerne var der navnlig lagt vægt på at vise de almindelige *landbrugstraktorer i 50 Hk-klassen* udstyret med specielle skovredskaber.

Publikationer. Under titlen »*Flisfydingsanlæg (En Orientering)*« er i Dansk Skovforenings Tidsskrift, hft. 10, 1962, givet en beskrivelse af 12 flisfydingsanlæg, der er etableret på danske skovdistrikter og savværker.

Referat under titlen »*Dansk Skovforenings Redskabsdemonstration 1962*« er givet i Dansk Skovforenings Tidsskrift, hft. 1, 1963. Særtryk kan købes ved henvendelse til skovforeningens sekretariat.

Herudover er udarbejdet enkelte mindre artikler vedr. driftstekniske emner til »*Forstlig Budstikke*«.

Konsulentvirksomhed. I perioden er der udført konsulentarbejde for skovdistrikter (skovejere, distriktsbestyrere og skovfogeder) samt handelsfirmaer og maskinkonstruktører. Henvendelserne har navnlig omfattet emnerne: Skovning, transport, kultur, flisfyding samt ukrudtsbekæmpelse. Arbejdet har fundet sted over telefon eller på stedet. Skønsvist er ca. 50 pct. af tiden medgået til denne virksomhed, mens 50 pct. af tiden er til rådgivning for specialopgaver.

Undersøgelser. Der er i det forløbne år foretaget undersøgelser vedr. følgende emner:

Transport. Udvalget har medvirket ved prøver med redskaber for udtransport af cellulosetræ.

Kemisk ukrudtsbekæmpelse. Mellem Direktoratet for Statsskovbruget, Skovbrugsafdelingen ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Statens Ukrudtsforsøg og Teknisk Udvalg er indledt samarbejde om forsøg med kemisk bekæmpelse af ukrudt.

I 1962 er forsøgene udført af forstkandidat *Sven Gravsholt* fra statsskovbruget med midlerne Dalapon og Aminotriazol (se »*Forstlig Budstikke*« 1962 side 77, *Sv. Gravsholt: Forsøg med kemisk ukrudtsbekæmpelse*«). For 1963 vil lignende forsøg blive gennemført med de samme midler.

Med midlet Simazin er der i det forløbne år udført forsøg på skovdistrikter af A/S Kemisk Værk Køge.

Afbarkning af slibetræ. Mellem A/S De forenede Papirfabriker, Danske Skoves Handelskontor og Teknisk Udvalg har der i den forløbne periode været samarbejdet om løsning af mekanisk vej af afbarkningsproblemet for slibetræ. Teknisk afdeling har i august-september 1962 foranlediget et afbarkningsforsøg afholdt i Norge, der tilrettelagdes og gennemførtes ved stor imødekomment af Det norske Skogforsøksvesen. Der afbarkedes et parti på 100 m³ norsk gran med afbarkningsmaskinen V.K. 16, og dette afbarkede træ blev senere oparbejdet til slibemasse på Gl. Maglemølle i Næstved. Endvidere blev foretaget studiebesøg ved bl.a.

afbarkningsanlæg med Cambio-maskiner. Resultatet er blevet, at papirfabrikkerne og råtræleverandørerne er gået ind for i fællesskab at etablere en afbarkningscentral ved Vester Egede øst for Næstved med en afbarkningsmaskine af typen Cambio 35 med specialtilbehør. Teknisk afdeling har bistået ved udarbejdelsen af detaljeret overslag over projektet.

Afprøvnings af redskaber m.m.:

Under redskabsudvalgets auspicer er der foretaget afprøvnings af håndværktøj med henblik på supplerings af den i »*Forsøllig Lommehåndbog*« indføjede fortegnelse over godkendte redskaber. Tillige er i indeværende skovningssæson 1 motorsav blevet afprøvet ved udvalgets foranstaltning.

Rejser i udlandet: Skovriderne G. Bergsten og Aa. M. Pedersen har i juli 1962 deltaget i *NSR-møde* i Vollebekk, Norge, samt i tilknytning hertil deltaget i den driftstekniske ekskursion (nr. 15) i forbindelse med 10. Nordiske Skovkongres.

Aa. M. Pedersen har i august og september 1962 foretaget rejser til Norge (Det norske Skogforsøksvesen i forbindelse med afbarkningsforsøg (se ovenfor)).

G. Bergsten og Aa. M. Pedersen har i november 1962 deltaget i ordinært NSR-møde med driftsteknisk ekskursion i Lycksele, Sverige.

Aa. M. Pedersen har i februar 1963 deltaget i Nordisk Skovunions 6-mandsekskursion med driftsteknisk emne i Finland.

G. Bergsten har i marts måned deltaget i NSR's nomenklaturkomitemøde i Vollebekk, Norge.

NSR (Nordiska Skogsarbetsstudiernes Råd). Som ordinære medlemmer af de for tiden nedsatte komiteer under NSR er af Teknisk Udvalg udpeget:

Organisationskomiteen: G. Bergsten

Nomenklaturkomiteen: G. Bergsten

Maskinomkostningskomiteen: Aa. M. Pedersen

NSR (Nordiska Skogsarbetsstudiernes Råd) stiftedes 1953 med den hovedopgave at virke for samarbejde mellem de institutioner, der arbejder med driftsteknisk forskning i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Praktisk udføres arbejdet i form af rådsmøder, komitéarbejde, ekskursioner samt udveksling af arbejdsplaner og litteratur.

I anledning af 10-års jubilæet i år agtes til efteråret udsendt

et skrift til belysning af NSR's arbejde med bidrag fra repræsentanter for de 4 lande.

Teknisk Udvalgs arbejde på længere sigt:

Udvalget har i det forløbne år foretaget en nøjere overvejelse af formålet med sit arbejde på længere sigt, og er nået til den opfattelse, at formålet må være at kunne give anvisning på den mest økonomiske drift af danske skove i teknisk henseende. Arbejdet knytter sig navnlig til den sekundære produktion samt til kulturteknik, bevoksningspleje og skovforbedringsarbejder, og det vil nødvendigvis få berøringspunkter med såvel biologiske som organisatoriske og industrielle forhold.

Driftsteknikken bør i øget omfang indgå i distrikternes driftsplanlægning. Dette således at forstå, at der i tilknytning til planer bør gøres rede for planperiodens arbejdsmængder af forskellige kategorier (hugst, transport, kultur, vej o.s.v.) henført til tidspunkt på året og i perioden. På grundlag heraf opstilles en kalkyle over periodens behov for manuel og maskinel arbejdskraft samt over de med driftsteknikken forbundne investeringer og omkostninger.

Det aktuelle arbejde. Da det må forventes, at en stor del af fremtidens rationaliseringsforanstaltninger vil blive foretaget på basis af samarbejde af den ene eller den anden art, søger Teknisk Udvalg bistand hos og samarbejde med de institutioner, udvalg m.m. i ind- og udland, der arbejder med lignende spørgsmål, ligesom man i størst mulig udstrækning søger at indhente og nyttiggøre praktiske erfaringer fra skovdistrikter, træindustrier o.lign. Teknisk afdeling vil i den nærmeste fremtid lægge hovedvægten på arbejder vedr. de med skovbrugets mekanisering forbundne økonomiske problemer i overensstemmelse med ovenstående skitse.

Ø k o n o m i s k - s t a t i s t i s k u d v a l g :

Økonomisk-statistisk afdelings beretning om arbejdet i 1962/63.

Afdelingen har i august 1962 udsendt beretning nr. 16 »Regnskabsoversigter for dansk privatskovbrug 1960/61«, der omfattede 88 skovejendomme og 22 hedeplantager med et samlet bevokset areal på 72.001 ha.

Sammen med beretningen blev der udarbejdet en analyse med supplementsskemaer til beretning nr. 16 for 1960/61 omfattende:

A. Sammendrag af regnskabstallene:

- a. Til landsdele
- b. Til grupper efter hugst i m³ pr. ha
- c. Til grupper efter granbonitet
- d. Til grupper efter arealstørrelse.

B. Supplementsskemaer med oplysning for de enkelte distrikter om pyntegrønt, bivirksomheder, aktiver, administrationsudgifter, hugstfordeling til træarter, gavntræprocenter og skovnings- samt salgsmiddelpriser for de enkelte træarter.

C. Oversigt over kulturarealets fordeling og kulturudgifter for 1 ha.

Denne supplerende beretning er kun udsendt til de skovejendomme, der deltager i regnskabsstatistikken.

Afdelingen har i 1962 for Skovbrugets Arbejdsgiverforeninger udarbejdet »Lønstatistikken for skovarbejdere 1961/62«, og derudover udarbejdet en ajourføring af omsætningsbalancerne for løvtræejendomme, nåletræejendomme og hedeplantager pr. 1.1. 1963.

Planlægningsafdelingen har i 1962 afsluttet planerne for 8 skovejendomme med et samlet areal på 2.899 ha, hvoraf bevokset 2.550 ha, og har ved årets slutning planarbejder i gang for 6 skovejendomme med 3.825 ha, hvoraf 3.141 ha bevokset.

Af de afsluttede planer er 4 stk. A-planer, 2 stk. B-planer og 2 stk. D-planer, medens der af de igangværende planlægninger er 1 stk. A-plan og 5 stk. B-planer .

Ved 2 af de igangværende planlægninger er hele markarbejdet udført af skovdistriktets assistenter eller skovfogeder, medens beregning og afslutning er udført af afdelingen.

Udgiften til planlægningerne er stærkt afhængig af skovejendommenes størrelse, idet en del arbejder er lige tidskrævende, hvadenten det er for en stor eller for en lille ejendom.

Udgiften til en A- eller B-plan varierer mellem 27 og 51 kr. pr. ha, hvortil yderligere skal lægges udgiften til målemedhjælp og i en del tilfælde tillige til målebogsfører.

Afdelingen har derefter i de 13 år, den har fungeret, udarbejdet 77 planer og opmålinger for 29.077 ha bevokset areal på 67 skovejendomme, idet der for 10 skovejendomme med ialt 2.752 ha bevokset er foretaget revisioner af planer, afdelingen tidligere har udarbejdet. Dette er således tilfældet for 3 af de afsluttede og 2 af de igangværende planlægninger.

Endelig har afdelingen som i de tidligere år udført regnskabsføring, afslutning af regnskaber og ydet vejledning ved anlæg og

føring af skovregnskaber, tilrettelægning af planlægning m.m.

Afdelingen har beskæftiget 3 forstkandidater i tilsammen 17 måneder, en skovtekniker hele året, en halvdags kontordame samt et varierende antal studerende.

Afdelingen påtager sig planlægnings- og beregningsarbejder efter regning, idet timelønnen beregnes ud fra årslønnen og et årligt timeantal på 1.950 timer pr. år. Til denne timeløn beregnes et omkostningstillæg på 20 pct., ved arbejder af under 1 måneds varighed tillægges 5 pct., ved arbejder af over 3 måneders varighed fradrages 5 pct.

Pr. 1.4.1963 vil timetaksten for en forstkandidat med 1-4 års anciennitet være 14,00 kr. pr. time, for skovteknikeren 10,50 kr. incl. omkostningstillægget på 20 pct. For reproduktion, tegning, maskinskrivning m.m. beregnes et omkostningstillæg på 20 pct.

Regnskabsskemaerne.

Salget har været næsten uændret fra 1961 (ca. 11.400 kr.).

Tilskud fra legatstiftelser

Dansk Skovforening har påny i 1962/63 haft den store glæde efter ansøgning at modtage betydelige legatmidler til løsning af konkrete opgaver indenfor skovforeningens virkeområde:

Carlsen-Langes Legatstiftelse har bevilget foreningen ialt 21.022 kr. til støtte for udgivelsen af Dansk Skovforenings Tidsskrift, til undersøgelser over overfladebehandling af bøg til møbelbrug og evt. iværksættelse af konkurrence blandt møbelarkitekter om et møbel eller møblement af bøgetræ, til udarbejdelse af demonstrationseksempler på en årsplan i skovbruget samt endelig til undersøgelser over svampen *Rhizina undulata*.

Det Classenske Fideicommis har for hvert af årene 1963-64-65 bevilget 1.000 kr. til støtte for udgivelsen af Dansk Skovforenings Tidsskrift.

Julius Skrikes Stiftelse har bevilget 1.500 kr. til støtte for udgivelsen af Dansk Skovforenings Tidsskrift samt 1.000 kr. til undersøgelse af overfladebehandling m.m. af bøg til møbelbrug.

Om undersøgelserne, hvortil legatmidlerne er ansøgt, er der mere udførligt gjort rede foran under studieudvalgets afsnit af nærværende årsberetning.

Nordisk Skovunion

X *Nordiske Skovkongres* afholdtes i dagene 2.-6. juli 1962 i Norge. Kongressen, der indledtes med et stort antal veltilrette-

lagte ekskursioner i forskellige dele af Norge og sluttede af med plenum og banket m.m. i Oslo, fik for de over 1.000 nordiske deltagere et særdeles lærerigt, festligt og fornøjeligt forløb, der ikke mindst tjener til styrkelse af venskabsbåndene og samhørigheden mellem de nordiske lande. Det ønskelige og påkrævede i tiden fremover af en nær kontakt og et nært samarbejde mellem Nordens folk blev ved flere lejligheder stærkt fremhævet.

Ved kongressens afslutning blev præsidentskabet for de kommende 4 år efter tur overdraget Danmark, idet direktør for statskovbruget, *H. Frølund*, blev unionens præsident for denne periode. Fra 1. januar 1963 er unionens generalsekretariat for samme periode overdraget til Dansk Skovforenings sekretariat.

X *Nordiske Skovkongres* påregnes efter planerne afholdt i Danmark i 1966. Det vil blive et stort hverv at skulle leve op til de strålende kongresarrangementer, som de 3 øvrige nordiske lande har præsteret siden Danmark i 1950 sidst var værtland.

Under X Skovkongres udgaves ligesom ved de foregående en publikation »Skovbruget i Norden 1962«, hvori det danske afsnit var udfærdiget af Dansk Skovforenings sekretariat .

Nordisk Skovunions 6-mands ekskursion for 1962 fandt sted i februar 1963 i Finland. Ekskursionen, hvis emne var af driftsteknisk art, var glimrende tilrettelagt og blev en lærerig og fornøjelig oplevelse for deltagerne, hvoraf 4 fra Danmark (de øvrige lande stillede hver 6 deltagere).

Anden virksomhed

Af pladshensyn skal her blot omtales, at skovforeningen i 1962 til *Trærådet*, hvis formand er professor *P. Moltesen*, og hvori foreningen er repræsenteret ved skovrider *J. Abell*, udbetalte 3. rate på 5.000 kr. af 3 tidligere bevilgede årlige tilskud til rådets generelle arbejde. Om Trærådets efterhånden meget omfattende og tillige særdeles nyttige og påkrævede indsats er der for det forløbne år af rådet givet en udførlig årsberetning, der bl.a. findes gengivet i tidsskriftet »Træindustrien« for marts 1963. Trærådet sorterer som bekendt under Akademiet for de tekniske Videnskaber.

Endvidere har skovforeningen i 1962 ligesom i en række tidligere år ydet 3.000 kr. til *Friluftsrådet*, nærmere betegnet rådets turistkulturudvalgs oplysende kampagne blandt børnene i skolerne for mere hensynsfuld færd i naturen. Rådet øver på dette som på en række andre områder en betydelig indsats, hvorom man kan læse i rådets årsberetning. Dansk Skovforening er

repræsenteret i turistkulturudvalget ved direktør, cand. jur. *N. Arnstedt*. Friluftsrådets adresse er Malmøgade 7, København Ø, telf. Øbro 1595, hvor man vil være meget interesseret i at modtage meldinger om evt. tilfælde af publikums hensynsløse færden i skovene.

Danske Skoves Handelsudvalg

og

Danske Skoves Handels- kontor

a) Handelsudvalget 1962/63

Formandens beretning.

En årsberetning fra handelsudvalget vil unægtelig blive noget mager, hvis man alene skal holde sig til de kendsgerninger, som forøvrigt enhver i forvejen kender. De vejledende priser bliver læst så omhyggeligt, at alle ved, at løvtræpriserne i år har været faste, medens nåltræpriserne har været vigende. Det kan vist være mere nærliggende at omtale de tanker og det arbejde, som ligger til grund for resultatet, men derved bliver beretningen til en personlig beretning, som kun den skrivende kan drages til ansvar for, selv om den nok har flertalsbeslutning inden for udvalget. Der kan være grund til at fremhæve dette, eftersom den fra enkelte sider kritiserede beretning fra i fjor også var subjektiv. Forslaget om oprettelse af et »Kontrolråd« voldte i særlig grad anstød, selv om det i virkeligheden kun dækker den mildeste form, hvorunder så meget som muligt af det bestående lader sig bevare.

Det er jo, som om vi lever i et helt tidehverv, hvor alt vedtaget og tilvant kuldcastes. For blot 12 år siden kunne civilingeniør J. Schmidt i artiklen om kemisk udnyttelse af træ skrive: »Man hører undertiden den bemærkning falde, at vi lever i træalderen. Det er vel nok et lidt kraftigt udtryk, men ser man lidt på de af dagliglivets fornødenheder, der har deres oprindelse af træ, vil de fleste forbavses og indse, at man i træet har et uhyre vigtigt råstof, der absolut må tages hensyn til, og som gerne skulle anvendes på en sådan måde, at ikke hovedparten (som det sker i dag) anvendes i form af brændsel.«

Når vi i dag læser dette, må vi med digteren sige: »Ak, hvor

forandret!« Brændesalget er ødelagt af centralfyr og kosangas. Man bruger ingen bjælker til husbygning, redskabsskaffer er mestendels fortrængt ved mekaniseringen, det samme gælder vogntræ. Metalbyggede skibe, plasticlegotøj og teak eller palisander til møbler! Dertil kommer billige kævler sydfra og tømerspecifikationer direkte pr. lastbil fra Sverige. Det er egentlig underligt, at der endnu ikke er indtruffet den helt store katastrofe for såvel skove som træindustri. Mon ikke sammenholdet omkring de vejledende priser har været en værdifuld støtte?

Vor *løvtræproduktion* har forhen kunnet absorberes på hjemmemarkedet, når man ser bort fra tredivernes krisetid med dens stærkt forøgede bøgetræshugst. Den gang var drittelskæringen vor nøgleindustri, og der blev udbudt lidt mere stavtræ, end der kunne forbruges. Overfloden lavede en frygtelig ravage, idet den blev udbudt til underpriser, som blev næste års normalpriser; men så blev disse påny sprængt. Der skete skade for såvel skove som træindustri. For sidstnævnte som følge af drittelsalg svarende til bundpriserne, men tabbringende for det store indkøb. Omsider rettede skovene forholdene op ved sammenlutning om salgsforeninger med træfordeling. Man forestillede sig, hvad en mand ville gøre, hvis han ejede alle landets skove, og det var ikke svært at tænke sig, at han ville dække forbruget til rimelig pris og eksportere – eller ligefrem destruere – overfloden til den pris, som var opnåelig. Man fik skovene til at indrette sig på samme måde, og til betalingsudjævning blev der af alle indbetalt til et stavtræsudligningsfond. Og så viste hele miseren sig at være af psykologisk art, idet stavringen, befriet for usikkerheden i råtræpriserne, kunne løse vanskelighederne ved at eksportere dritler, hvorved vi blev fri for at tænke på råtræeksport og kunne nøjes med een eneste ydelse til den udligningsfond, som indtil i dag har stået uberørt.

I 1949 syntes der at være tegn på, at en depression som efter første krig var i anmarch, og ved at oprette en landsomfattende andels-salgsforening for skovbrugere, rustede man sig for at forhindre en gentagelse af tidligere katastrofe; men så kom Korea-krisen og derefter et internationalt inflationsridt, som peger hen på andre fremgangsmåder. Dertil kommer det aller væsentligste: At vi givetvis ikke står over for en kortvarig, akut krise, men er inde i en varig tilstand med en løvtræproduktion, som ikke kan opsuges på hjemmemarkedet. Det er derfor fejlagtigt at reducere bøgetræhugsten ned under normalhugsten, for derved når man blot at blive fortrængt fra det så møjsommeligt vundne eksportmarked. Vi må se i øjnene, at vi fremover *skal* eksportere træ i

opskåret tilstand, og at denne eksportskæring har afløst drittel-fabrikationen som vor nøgleindustri. Derfor kommer skovene ikke uden om nødvendigheden af at vise træet interesse, indtil det køres ud af savværkets port. Omkostningerne til opskæringen bliver at betragte som en fortsættelse af skovningsomkostningerne, og der må hverken sløses med træbehandlingen i skov eller på værk. Det er værdien af opskåret træ med fradrag af savningsomkostningerne, som giver den egentlige afregning. Det nytter ikke gennem en salgsforening at pine priserne op i et leje, som ruinerer industrien, men omvendt kan vi ikke tolerere sløseri, spild og paniksalg forårsaget af armod.

Traditionerne, den dyreste af alle arv, må kastes overbord. Strukturændringerne er så fundamentale, at der må vandles ad nye veje, og det koster penge. Som mangeårigt udvalgsmedlem ville det være fristende at holde op og blive fritaget for ansvar for det, som tiden kræver. Så længe man luller videre i traditionelle baner, får man ingen større utak eller bebrejdelser, men forsøger man at kløve strømmen i ukendt vand, undgår man ikke visse fejlbevægelser, som straks åbner for kritikens sluser. Desværre er det jo således, at fejlene i mange tilfælde lader sig måle, medens fordelene er af mindre håndgribelig art.

Lad os som eksempel tage Danish Hardwood A/S. Initiativet til dannelse af dette eksportselskab blev taget af en kreds indenfor træindustrien, som søgte og fik skovenes støtte, dels som en aktiepost, dels som en garantikapital for låntagning, dels som et administrationsbidrag og dels og ikke mindst som en moralsk afstivning. Og så opstår der en masse kvaler. Ethvert eksporterende savværk vil partout have sin eksportør som direktør for selskabet, men der kan kun ansættes en enkelt, og så er interessen for foretagendet hos visse parter ændret til modvilje og undertiden ben-spænd. Har det hele da været et fejltrin? Nu må vi igen gå til enhedstanken. Hvis en mand ejede samtlige eksporterende savværker, så ville han da ikke lade det ene undersøge det andet, han ville anlægge en fornuftig fast pris for dem alle. Ved en fornuftig pris forstås den maksimumspris, som er i stand til at danne basis for hele eksportpartiets salg. Det er det, D.H. (enigheden) har gjort, udsalgsprisen fra savværksplads forhøjedes med 30 kr. pr. m³, hvorimod man ikke kunne fastlægge c.i.f.-priser, og det alene på grund af den eksisterende splittelse indenfor de eksporterende savværker, hvor mange ville bibeholde hidtidig eksportør, og nogle ville sælge til underpriser for hurtigt at se kontanter. Det er imod D.H.s princip at købe til underpriser, og derfor anså ledelsen det for nødvendigt at sikre sig kapital, der

kunne muliggøre forhåndsindkøb af træ for imødegåelsen af bl.a. nødsalg fra savværker. Skovejerne tegnede garantikapital for det pågældende lån. Desværre viser det sig, at kapitalen burde have været endnu større for at kunne løse formålet. Støttet af gamle savværksforbindelser erhvervede eksportørerne nu træ til de nye D.-H.-priser af savværk, og det kan man ikke fortænke dem i, tvært imod må man beklage de ødelæggende kår, de er kommet ind under, men de kendte jo ikke deres besøgstid og fattede ikke, at livsopholdelsesdrift fra anden side ville medføre kvaler. Nu hellere lille avance end slet ingen, og nu også en for lav avance for D.H., der måtte støttes med administrationsbidrag fra skovene.

Man kan nu høre udtalelser fra den ene savværksejer, som benytter anden eksportør trods medlemskab af aktieselskabet, til den anden: »Har du mærket noget til D.H.?« »Nå ikke, nej, jeg har heller ikke mærket til dets eksistens!« Årsagen er den, at D.H. har måttet spilde al for meget af sin tid på organisatoriske spørgsmål, på at overbevise savværkerne om samarbejdets nødvendighed og ikke mindst på at søge opnået samarbejde med de savværker, som nok erkender det fornuftige for helheden i et samarbejde, men på grund af egne særinteresser af den ene eller anden art kvier sig ved at træde aktivt ind i samarbejdet. I afvigte efterår antydede en engelsk storimportør, at han nok kunne betale 1 shilling mere pr. kubikfod, hvis han kunne erhverve hele landets eksportkvantum eller på anden måde kunne være helgarderet mod underbud fra Danmark. I så fald kunne han endog være villig til i øget omfang at tage finkanterne på lager, hvilket for savværkerne kunne indebære successiv levering og hurtig afregning fra det helt solide og prompte betalende importfirma. Som situationen lå, kunne man ikke love ham 100 pct. sikkerhed mod evt. underbud fra anden side, men er det ikke hårrejsende, at splittelse kan forårsage sådan ulykke? Vist har hvert eneste savværk nydt godt af D.H., idet alle har opnået en prisforøgelse på 30-50 kr. pr. m³. Og skovene! Ikke alene har vi opnået en vis, omend beskeden kontant andel i prisforhøjelsen, men dette er i virkeligheden en bagatel sammenlignet med det, at vi såvel i forrige år som i dette undgik det helt alvorlige prisskred. Vi har opnået store goder, der allerede mere end opvejer det, der er ydet, og det, der er sat på spil.

Hvilke spildte muligheder! Her skal vi gå på kattepotte og tigge om at få lov til at hjælpe. Tænk, hvis vi kunne regne med enighed og solidaritet inden for skovbruget for slet ikke at tale om træindustrien. Med en sådan var D.H. helt overflødig. Ligesom en klat stavtræ forhen kunne ruinere helheden, kan nogle få skove

eller nogle få savværker ødelægge mulighederne for alle og påføre de mennesker, der i D.H.'s ledelse gratis ofrer så mange timer, så megen besvær, så mange bekymringer.

Under medlemspres må savværksledelsen protestere mod tanken om et kontrolråd, rimeligvis mod egen overbevisning. Et organ, der påkaldt skal kunne modvirke sløseri og slet træbehandling, hvad enten det nu sker i skoven eller på savværket, der skal kunne modvirke unfair prisdumping ved henstilling om at unddrage den skyldige råtræ. Det er slet ikke hensigten, at et sådant råd skal domineres af skovene. De skal kun have en mindre repræsentation, der kan rådgive, hvis skovens hjælp påkaldes. Man peger på monopolloven, men den skræmmer ikke. Verdensmarkedspriserne sætter prisgrænser for vor eksport, og importpriserne for vort nåletræ. Der skal ikke drives lyssky virksomhed, alt må gerne ligge åbent for monopolrådet. Har stavindustrien mon ikke grund til at være tilfreds med dets støtte og forståelse? Har stavindustrien ikke bedre kår end der, hvor slagsmål råder? Ro og orden vil hjælpe alle; men kan en sådan ikke tilvejebringes, kommer der vel den dag, hvor problemerne må løses over egne andelssavværker.

Nåletræpriserne faldt tilbage til forrige års leje, men det er der ikke noget at sige til, for vi kan ikke have et prisleje højere end det, hvortil vort træ kan finde afsætning. Hvis handelsudvalget ikke tilstræber sådant, vil man alligevel sælge sit træ til opnåelig pris, og tilliden til udvalget tabes. Da de vejledende priser steg i december 1961, var savværkerne noget betænkelige og forbeholdt sig fornyet drøftelse og eventuel revision i april 1962. I februar nedmejede en katastrofestorm en endnu uopgjort mængde grantræ, men nu vedtog savværksforeningen, at man ikke ville drage økonomisk fordel af vor ulykke, ja, man mindede os ikke engang om et april møde. Lad os tage hatten af! Nu kom senere sommerens oms-varsel, som gav tid til en livlig hamstring, desværre også af importeret træ, og siden efteråret har markedet, selv efter december-prisnedsættelsen, været fuldkommen dødt. Hertil har den lange og hårde vinter naturligvis også bidraget, men med spænding afventes forbruget nu, da byggeriet er kommet i gang.

Burde vi ikke kvikkes op ved sammen med træindustrien at synge »Mester Jacob«?

b) Handelskontoret

Gennem Danske Skoves Handelskontor solgtes i 1962 træ og skovfrø for ialt 1,58 mill. kr. mod 1,54 mill. kr. i 1961.

Som følge af markedsudviklingen i Vesttyskland efter det meget store stormfald i dette land og Danmark i februar 1962 var afviklingen af eksportsalgene af tømmer, cellulosetræ og grube-træ væsentlig mere brydsom og tidskrævende end i tidligere år.

Tøvrigt er kontorets virksomhed forløbet efter samme retningslinier og har omfattet samme effekter som i tidligere år.

Frøhandelsvirksomheden har bortset fra afvikling af lagersalg alene omfattet import og salg af agern fra de særligt udvalgte bevoksninger i Holland samt import af et større parti frø af *Abies alba* fra den for danske forhold særdeles interessante egn i Lapos-bjergene i det nordvestlige Rumænien.

Handelskontoret har i det forløbne år efter tilskyndelse fra leverandører af slibetræ til A/S De forenede Papirfabrikker overfor papirfabrikkernes ledelse rejst spørgsmålet om tilvejebringelse af en mekanisk afbarkningscentral for slibetræ til afløsning af den utidssvarende og på længere sigt for større mængder slibetræ uigennemførlige manuelle afbarkning. Papirfabrikkernes ledelse stillede sig imødekommende og forstående til henvendelsen, og i årets løb er der ved samarbejde mellem papirfabrikkernes tekniske afdeling, skovforeningens tekniske konsulent og handelskontoret efter en række undersøgelser blevet udarbejdet et detailleret overslag over en afbarkningscentral forsynet med en Cambio-afbarkningsmaskine med diverse specialtilbehør. Overslaget blev af handelskontoret forelagt for leverandørerne af slibetræ øst for Storebælt ved et møde den 13. marts 1963 i Næstved, og resultatet er blevet, at der er stiftet et aktieselskab »Afbarkningscentralen A/S«, hvori 50 pct af aktierne ejes af A/S De forenede Papirfabrikker og de resterende 50 pct. af de private skove, der ved selskabets stiftelse havde tegnet sig for et nærmere angivet kvantum råtræ at levere årligt til afbarkningscentralen i de førstkommende 5 år efter dens etablering. Af forskellige grunde kan afbarkningscentralen ikke – således som det ellers ville være heldigst – placeres på Gl. Maglemølle i Næstved, men må opføres på et lejet areal ved Vester Egede øst for Næstved. Afbarkningscentralens kontor domicileres i Danske Skoves Handelskontor. Centralen køber råtræet hos de tilsluttede leverandører, sørger for transporten og afbarkningen af træet og videresælger det i afbarket stand til A/S De forenede Papirfabrikker. Prisen for træet reguleres i forhold til prisen for skandinavisk træmasse frit leveret i Næstved.

Handelskontoret har af sine indtægter som i tidligere år bekostet trykning og udsendelse af Danske Skoves Handelsudvalgs vejledende priser, hver gang i et oplag af 5.000 eksem-

plarer, hvoraf ca. halvdelen er uddelt vederlagsfrit til salgskredsenes medlemmer, mens resten sælges til interesserede.

Endvidere har handelskontoret bekostet handelsudvalgets møder og rejser samt ydet Dansk Skovforenings sekretariat refusion af kontorholdsudgifter.

Diskussion

Dirigenten forespurgte, om nogen ønskede ordet i tilknytning til formandens beretning.

Hofjægmester C. C. SCAVENIUS rejste spørgsmålet om træartstvang – specielt krav om opretholdelse af et vist bøgeskovsareal – i de områder, der udlægges som såkaldte »naturparker«. Hofjægmesteren efterlyste talmateriale og regler til støtte for udregning af det tab, der ved evt. krav om opretholdelse af bøgeskov i stedet for skov af anden og mere indbringende træart påføres den eller de skovejere, der rammes af et sådant evt. krav. Tillige henstillede hofjægmesteren til skovforeningen, at der snarest skaffes klarhed over, hvorledes skovbruget juridisk er stillet i spørgsmålet om træartstvang fra det offentliges side og rejste endelig spørgsmålet om, hvad der var foretaget i naturfredningskommissionen, hvori jo bl.a. Dansk Skovforening er repræsenteret.

Baron E. HOLCK fandt det ønskeligt, at der snarest etableredes et samarbejde mellem Dansk Skovforening og godsejerforeningen på den måde, at der nedsattes et lille udvalg bestående af et par repræsentanter for hver af de 2 foreningers bestyrelser, der skulle optage drøftelse med myndighederne om naturfrednings-spørgsmålene, hvis løsning jo i høj grad er aktuel.

Formanden: Statsskovdirektør H. Frølund og jeg er medlemmer af Naturfredningskommissionen. Foreløbig har denne kommission praktisk taget udelukkende beskæftiget sig med spørgsmål, der har relation til angsten for udlændinges evt. køb af dansk jord, og siden dette spørgsmål blev lagt over i markedsudvalget for adskillige måneder siden, har kommissionen slet ikke holdt møde. I anledning af en henvendelse fra Landsplanudvalget ang. Zoneplan 1962 for Danmark har skovforeningen nedsat et udvalg til behandling af landsplansspørgsmål, frednings-spørgsmål o.lign., og højestretssagfører BENT JACOBSEN imødekom en indbydelse til at deltage i dette udvalgs første og hidtil eneste møde, hvor bl.a. spørgsmålet om evt. træartstvang nøje blev drøftet og en udtalelse derom blev indføjet i skovforeningens svar til Landsplanudvalget.

Med hensyn til de omspurgte økonomiske forhold vedr. evt. tvunget træartsvalg vil professor Hermansen nærmere redegøre.

Professor N. K. HERMANSEN slog fast, at der næppe her i landet i de eksisterende love er hjemmel for krav om opretholdelse af uændret løvskovareal, altså træartstvang. Det vil i det enkelte, konkrete tilfælde ikke være forbundet med synderlige tekniske vanskeligheder at beregne det tab, som evt. pålæg om bevarelse af en for skovbruget mindre lønsom træart frem for dyrkning af den for det pågældende skovbrug mest lønsomme vil indebære. At udarbejde generelt gyldige tabeller er derimod en mere tvivlsom sag. Spørgsmålet om bevarelse af løvtræskove behandles i skovlovens paragraf 6, i henhold til hvilken det påhviler skovtilsynet at drage omsorg for, at løvtræskove ingen steder i landet, hvor der nu findes sådanne, udryddes. I kontorchef S. Kinch's kommentar til skovloven (se Dansk Skovforenings Tidsskrift 1944) gøres vedr. dette spørgsmål gældende, at krav om bevarelse af en løvtræbevoksning mod ejerens ønske kun kan opretholdes, såfremt der af naturfredningsmæssige grunde må tillægges bevaringen på det pågældende sted så stor betydning, at det er rimeligt at frede bevoksningen i henhold til naturfredningsloven og *mod erstatning*.

Hofjægermester C. C. SCAVENIUS takkede for de faldne udtalelser, men gjorde opmærksom på, at der var en tendens hos myndighederne til at antage, at bevarelse af status quo også med hensyn til træartssammensætning ikke berettigede til erstatning. Det er vigtigt for skovbruget, at dette spørgsmål snarest tages op til overvejelse, og at der optages kontakt med myndighederne herom.

Hofjægermester, greve A. AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN foreslog, at en af studerende ved Handelshøjskolen Jens Herman udarbejdet afhandling om afsætningen af dansk træ burde mangfoldiggøres og udsendes til skovdistrikterne, da den indeholdt mange interessante synspunkter.

Kontorchef N. P. TULSTRUP svarede hertil, at den pågældende afhandling var en eksamensopgave, der vistnok endnu var til bedømmelse på Handelshøjskolen, og hvoraf han selv blot havde modtaget et eksemplar i fortsættelse af en vis bistand med oplysninger under udfærdigelsen. Det måtte derfor først undersøges, om skovforeningen overhovedet måtte mangfoldiggøre en sådan eksamensbesvarelse.

BARON J. WEDELL-NEERGAARD henledte opmærksomheden på årsberetningens omtale af Vedex Dansk Skovindustri A/S, specielt omtalen af dette selskabs nye produkt, gulvbelægningen

»Compact Wood«, hvor det i beretningen hedder, at det efter det foreliggende ikke synes at ville blive en konkurrent til »Junckers bøgegulv«, og senere, at det »sammen med den nye tagplade fornylig har vundet en bemærkelsesværdig sejr i skarp konkurrence med andre tilsvarende materialer ... i et meget stort nybyggeri i Københavns nærhed«. Baronen fandt det ikke godtgjort, at der ikke kunne blive tale om en betydelig konkurrence med Junckers bøgegulv, og en sådan evt. konkurrence måtte anses for i høj grad uheldig og ikke i skovenes interesse.

Kontorchef N. P. TULSTRUP svarede hertil, at det omtalte meget store byggeri i Københavns nærhed skulle opføres efter utraditionelle metoder, og ved tilbudgivningen havde Dansk Skovindustri A/S med sine nye materialer efter det oplyste først og fremmest konkurreret med nogle udenlandske tilsvarende materialer og altså sikret sig leverancen. Der forelå for kontorchefen ikke noget om, at Junckers Savværk havde deltaget i konkurrencen eller at Junckers bøgegulv m.m. havde været det konkurrerende alternativ. Derimod forelå det oplyst, at der i forbindelse med optagelsen af den nye produktion havde været og muligvis også fortsat er kontakt mellem de 2 virksomheder. Kontorchefen var enig med baronen i, at såfremt der forelå et konkurrenceforhold eller en svigtende kontakt mellem disse 2 for skovene så vigtige virksomheder, ville det naturligvis være uheldigt.

Dirigenten forespurgte, om der var andre bemærkninger til beretningen. Da dette ikke var tilfældet konstateredes, at beretningen var godkendt af generalforsamlingen.

Man gik derefter over til behandling af *punkt 3* på dagsordenen:

AFLÆGGELSE AF REGNSKAB FOR 1962.

Kontorchef N. P. TULSTRUP forelagde kort regnskabet, som en ugestid før generalforsamlingen var blevet udsendt til alle forningens medlemmer sammen med den trykte årsberetning.

Dirigenten forespurgte, om nogen havde bemærkninger eller spørgsmål til regnskabet, idet han oplæste revisorernes påtegning på regnskabet. Da ingen havde bemærkninger at gøre, konstaterede dirigenten regnskabet for godkendt.

Næste punkt på dagsordenen var:

KONTINGENT FOR 1964.

Skovrider AA. BAVNGAARD beklagede, at han imod et forelagt budget, som han selv havde medansvar for, efter en pludselig

indskydelse så sig ansporet til at foreslå, at generalforsamlingen meddelte bestyrelsen tilladelse til i kommende år at overskride udgiftsbudgettet med mulig underskud som følge. Forholdet er det, at kontorchef Tulstrup efterhånden er blevet overbebyrdet med talrige nyopdukkede betydningsfulde arbejder, så han er mere end overbelastet. Kontorchefen har i en lang årrække som leder af handelskontoret formidlet en export af råtræ, som i første række har lettet dansk skovbrugs salgsvanskeligheder af et tilsyneladende varigt produktionsoverskud såvel af løvtræ som af stort grantømmer, men som desuden både har givet en antagelig pris til de exporterende distrikter og et salgsprovener til handelskontoret, der ikke blot har kunnet dække alle handelskontorets og handelsudvalgets drifts- og mødeudgifter, men tillige har kunnet yde skovforeningen de betydelige godtgørelser for brug af lokaler og arbejdstimer, som ses af dette og tidligere års regnskaber. Det er min overbevisning, at en udvidelse af skovforeningens indsats på exportmarkedet er at ønske, og at der er penge at tjene herved, men at det er uoverkommeligt for kontorchefen at påtage sig noget sådant uden øget hjælp. Jeg vil sige, at det er ønskeligt, om kontorchefen fortsat alene foretager det salg, som han har givet beviser på at magte på så ypperlig en måde, hvorfor hjælpen bør benyttes til den tidkrævende varekontrol før afsendelsen og til almindelig kontorhjelpe for de mange arbejder, som ikke strengt nødvendigt kræver kontorchefens egen hånd. Jeg beder bestyrelsen tilgive, at jeg så impulsivt tillader mig at stille sådant forslag, og jeg vil, hvis formanden tillader det, anmode generalforsamlingen om at fremsætte udtalelser for eller imod og om muligt give tilladelse til, at bestyrelsen, hvis den finder det ønskeligt, må antage en medhjælper til kontorchefen, selv om udgiften skulle medføre et kommende driftsunderskud. Lad mig tilføje, at jeg ikke forventer et sådant, da jeg nærer forhåbning om, at handelsafdelingen vil opnå et forøget salgsprovener, som mere end opvejer udgiftsstigningen.

Greve F. DANNESKIOLD-SAMSØE støttede skovrider Bavngaards tanke og fremhævede, at handelsafdelingen bl.a. kunne tage sig af samling af salget af distrikternes som regel mindre partier af træarter såsom avnbøg, douglasgran, lærk o.lign. Disse partier ville sikkert have større værdi, såfremt de kunne sælges samlet og ikke som nu i småbidder, og handelsafdelingen kunne sikre sig en passende provision af disse salg.

Skovrider J. ABELL fandt, at såfremt der er penge for skovene

at tjene ved en sådan udvidelse af handelsafdelingen, og såfremt skovforeningens medlemmer tror på sagen, hvad der jo er meget, der tyder på, så burde man ansætte den omtalte medhjælp, selv om der herved i år og næste år ville komme underskud på foreningens regnskab. Det var måske en udvej ved denne udvidelse af handelsafdelingen at søge kontakt med nogle af de allerede eksisterende private træhandlere.

Direktør N. ARNSTEDT gjorde gældende, at generalforsamlingen kunne bemyndige bestyrelsen til at tage et underskud på regnskabet som følge af intensivering af arbejdet.

Dirigenten konstaterede, at der i forsamlingen var stemning herfor.

Statsskovdirektør H. FRØLUND pointerede dog, at statsskovene ikke kunne være med til at betale et evt. underskud ved handelsafdelingens udvidelse m.m. Specielt til handelsformål kan statsskovbruget ikke yde økonomisk støtte.

Hofjærgermester CHR. SEHESTEDT JUUL gjorde opmærksom på, at *Teknisk udvalgs* budget for 1963 netop ved bestyrelsens sidste møde havde måttet nedskæres med 8.000 kr., hvilket må beklages. Udvalget ønsker gerne det til rådighed værende beløb forhøjet til næste år.

Kammerherre S. A. TIMM støttede skovrider Bavngaards udtalelser og fandt ligesom skovrider Abell, at såfremt man mener, at det har betydning at få handelsafdelingen udbygget og forstærket, må man udvise vovemod og springe ud i det. Uden på nogen måde at ville forklejne betydningen af Teknisk udvalgs virksomhed nævnte kammerherren, at det for adskillige skove ville have større betydning at få udvidet salgsarbejdet end at få øget teknisk bistand.

Baron E. HOLCK advarede kraftigt mod, at man opfattede kammerherre Timm's ord derhen, at der kunne skæres ned på bevillingerne til Teknisk udvalg. Det er meget vigtigt, at rationaliseringsbestrebelseerne i skovbruget fremmes, der er store penge at tjene herved, og derfor må Teknisk udvalg's midler meget nødig beskæres.

Greve U. AHLEFELDT-LAURVIG støttede også tanken om udbygning af handelsafdelingen ved ansættelse af fornøden kvalificeret medhjælp under kontorchef Tulstrup's ledelse.

Efter yderligere drøftelser af de fremførte synspunkter konstaterede dirigenten, at bestyrelsens forslag til kontingentsats for 1964 vedtoges af generalforsamlingen.

Næste dagsordenpunkt var:

VALG AF MEDLEMMER TIL BESTYRELSEN

i henhold til bestemmelserne for dennes sammensætning – jfr. lovenes § 10.

Resultatet af afstemningen blev:

For Jylland genvalgte skovrider F. BILMANN.

For landsdelene øst for Storebælt genvalgte kammerherre I. IUEL og kgl. skovrider A. TAGE-JENSEN.

VALG AF REVISORER

Statsautoriseret revisor CHR. TAUSON og statsautoriseret revisor JOHS. STROBEL genvalgte.

EVENTUELT.

Afdelingsleder M. V. KNUDSEN henstillede, at der fremover knyttes foredrag af faglig interesse til generalforsamlingerne.

Direktør D. SØGAARD omtalte Hyllinge Træindustri A/S' vanskeligheder med at få træet leveret fra skovene til aftalt tid. Selskabet har fordoblet sine indkøb af bøgeråtræ i år, men det giver mærkbare tab, når træet ikke kommer frem til tiden. Man ønsker meget gerne et jævnt udbud af træet. Der er en del utilfredshed med det nye sorteringsreglement for bøg, specielt for så vidt angår D-kævlerne, som savværket nu får pånødet, men som er af alt for ringe kvalitet. Direktøren omtalte forholdet til Danish Hardwood A/S og fastslog, at Hyllinge Træindustri A/S gerne vil have lov til selv at eksportere, men at man samtidig gerne vil have et samarbejde med Danish Hardwood A/S. Slutelig kom direktør Søgaard ind på Danish Hardwood A/S' eksportpriser, som han for visse sortimenters vedkommende ikke fandt realistiske, og han fandt tillige ikke, at den af Danish Hardwood A/S tilbudte f.a.s. pris for disse sortimenter tillod rimelig avance.

Direktør N. ARNSTEDT henviste direktør Søgaard til at drøfte disse mere specielle spørgsmål med Danish Hardwood A/S' direktør A. Kirkegaard, dels fordi der ikke for de tilstedeværende repræsentanter for Danish Hardwood A/S bestyrelse forelå tilstrækkeligt konkret materiale til umiddelbar bedømmelse af de omtalte forhold, og dels fordi emnet faldt uden for, hvad Dansk Skovforenings generalforsamling kunne tage stilling til.

Hofjægermester, greve A. AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN omtalte kort de planer, som Dansk Spånplade Kompagni A/S overvejer med

hensyn til evt. etablering af yderligere en spånpladefabrik i Danmark, nærmere betegnet i Sydjylland. Der kan ikke længere påregnes opførelse af en »konventionel« spånpladefabrik i Sydjylland, men selskabet søger verdenspatent på en såkaldt sulfitplade, og det er muligt, at en fabrik med henblik på fremstilling af en sådan plade vil blive opført, når patentspørgsmålet er i orden.

Kgl. skovrider A. G. ELMQUIST efterlyste et nyt indeks for Dansk Skovforenings Tidsskrift.

Redaktør P. HAUBERG meddelte, at et sådant indeks er under udarbejdelse.

Da ingen yderligere ønskede ordet rettede dirigenten på forsamlingens vegne en tak til bestyrelsen for veludført arbejde i det forløbne år og erklærede derefter generalforsamlingen for hævet.

Formanden takkede sluttelig dirigenten for fortrinlig varetagelse af dirigenthvervet.

Generalforsamlingen hævet kl. 16,30.

Ekskursion til Bregentved skovdistrikt d. 25. maj 1963

Over 200 af skovforeningens medlemmer var deltagere i ekskursionen til Bregentved skovdistrikt lørdag den 25. maj. Ekskursionsbusserne startede kl. 8,00 fra København i det fineste sommervejr.

Busserne kørte til *Grevindeskoven*, hvor distriktets ejer, kammerherre, lensgreve CHR. MOLTKE bød velkommen og gav nogle orienterende oplysninger. – Bregentveds skovrider, H. C. NISSEN overtog derefter ledelsen; til dirigent for dagens ekskursion blev udpeget professor N. HERMANSEN.

Almindelige oplysninger.

a) *Grevskabet og besidderforholdene.*

De første beretninger, der foreligger om »Bregentved«, stammer fra omkring 1250, og navnet betegnedes på det tidspunkt kun en landsby. Herregården Bregentved omtales første gang 1382 med Oluf Grubbe som ejer.

Bregentved var derefter på mange forskellige slægters hænder: Bydelsbach, Gyldenstjerne, Krognos, Podebusk, Bille, Gøye, Brahe, Urne, Ahrenfeld, Juel og Gabel.

I 1718 afhændede C. C. GABEL Bregentved til FREDERIK DEN FJERDE, der gjorde ejendommen til ryttergods. Da CHRISTIAN DEN

SJETTE kom på tronen, solgte han godset til POUL VENDELBO LØVENØRN, men købte det atter tilbage i 1740 efter Løvenørns død.

Kort efter sin tronbestigelse 1746 skænkede FREDERIK DEN FEMTE Bregentved til overhofmarskal ADAM GOTTLÖB MOLTKE. Året efter købte Moltke Thurebyholm og i 1750 Juellinge gods. Samme år ophøjedes han i grevestanden, og grevskabet Bregentved oprettedes. Grevskabet blev i 1751 udvidet med gårdene Alslev Gård og Tryggevælde.

A. G. MOLTKE døde i 1792, hvorefter Bregentved indtil 1936 stadig er gået i arv fra fader til søn. Besidderne i dette tidsrum var:

JOACHIM GODSKE GREVE MOLTKE	1792–1818
ADAM WILHELM GREVE MOLTKE	1818–1864
FREDERIK GEORG JULIUS GREVE MOLTKE	...	1864–1875
FREDERIK CHRISTIAN GREVE MOLTKE	1875–1936

Da sidstnævnte døde barnløs, gik godset i arv til hans brodersøn, den nuværende besidder:

Kammerherre, lensgreve CHRISTIAN FREDERIK GUSTAV MOLTKE.

I 1922 er lenet ifølge majoratsloven overgået til fri ejendom, ved hvilken lejlighed hovedgårdene Alslev Gård og Marienhøj blev afgivet til udstykning sammen med en del jord fra de øvrige hovedgårde.

I 1931 tilkøbtes skovene Monsholte og Skovvænger fra Lystrup og Jomfruens Egede, ialt ca. 128 ha.

Juellinge og Tryggevælde frasolgtes i 1937, men skovene bibeholdtes. I 1941 tilkøbtes godset Eskildstrup med ca. 30 ha skov.

b) Administration og personelle forhold.

I grevskabets ældre tid, da besidderne meget ofte var optaget af krævende hverv indenfor landets højeste styrelse, var skovenes administration undergivet forvalterne på Bregentved og Juellinge hovedgårde.

Skovene blev drevet i to af hinanden uafhængige dele: Bregentved og Juellinge distrikter, hvis bestyrere havde bolig på henholdsvis Rødehus og Ganneskovhus, og det synes at have været en almindelig regel, at skovrideren på Juellinge distrikt flyttede til Bregentved distrikt, når denne stilling blev ledig.

I året 1858 blev alle skovene underlagt NIELS BROCH ULRICH, hvorefter han kaldtes forstinspektør.

Da N. B. ULRICH tog sin afsked i 1862, efterfulgtes han af sin søn, forstkandidat GEORG ALEXANDER ULRICH, der fik bolig på

Juellinge hovedbygning, indtil han i 1881 flyttede ind på Thurebylund, der samme år var bygget på en del af Rødehus' jorder. Forstinspektørerne har derefter boet på Thurebylund indtil 1940, da forstinspektør T. JAGD flyttede til Frerslev Møllegård.

G. A. ULRICH døde i 1884, hvorefter lensgreve FR. MOLTKE selv bestyrede skovene indtil 1/5-1886, hvor daværende skovrider på Frijsenborg, jagtjunker, forstkandidat LUDVIG ALFRED HAUCH blev ansat som forstinspektør, i hvilken stilling han gjorde tjeneste, indtil han i en alder af 70 år tog sin afsked i 1915.

Forstkandidat SØREN MARINUS STØRM, der havde været assistent siden 1913, overtog derefter stillingen som forstinspektør, men døde allerede tre år efter, hvorefter stillingen blev overdraget forstkandidat THØGER JAGD, der dengang var skovrider på Snogeholm i Skåne.

Forstinspektør T. JAGD tog sin afsked i 1957 og efterfulgtes af skovrider H. C. NISSEN, der havde været assistent på distriktet fra 1941.

Terræn- og jordbundsforhold:

Distriktets skove ligger hovedsagelig på en stor moræneflade med meget fladt og lavtliggende terræn, der kun ligger 15-35 m over havets overflade. Omkring Bregentved og i distriktets nordvestlige del findes mere kuperet terræn, hvor enkelte punkter når ca. 50 m over havet.

Da afstanden til nærmeste kyst er ca. 20 km, danner dette jævne flade terræn med yderst svage hældninger kun få naturlige afløb for vandet, og der findes næsten overalt meget høj grundvandstand.

Årsagen til de mange skovarealer her i det sydøstlige Sjælland ligger sikkert i, at denne næringsrige, men lave, stærkt lerede bund kræver meget omhyggelig bearbejdning og store afvandsarbejder for at dyrkes som landbrugsjord.

Undergrunden består næsten overalt af moræneler med større eller mindre sandindhold. Farven er sædvanligvis grålig med røde striber af jernforbindelser, men man kan finde alle nuancer fra lys gulgrå til ensfarvet rødbrun. På lavtliggende steder findes ofte stift hvidligt ler, ligesom leral forekommer hist og her.

Tørvedannelser og gruslag er meget sjældne, hvorimod der ofte findes en del kalk i jorden.

Overgrunden har kun meget ringe tykkelse. Under det egentlige muldrag findes en mørkere eller lysere gråbrun, skør og smuldrende overgrund, der ofte er stærkt gennemvævet med rødder.

c) Arealforhold m.m.

Arealopgørelse.

Bevokset areal	2680 ha
Lystskov, have	31 ha
Tjenestejord, planteskole ...	65 ha
Eng, mose	147 ha
Veje (100 km)	61 ha
Søer, vandløb	46 ha
Total areal	3030 ha

Træartsfordeling.

	1888	1909	1923	1963	Forventet
	%	%	%	%	år 2000
Bøg	65	69	60	41	37
Eg	5	21	23	25	30
Andet løv.	25	2	4	10	7
Nål	5	8	13	24	26
	100	100	100	100	100

Aldersklasseforhold.

(Alle arealangivelser i ha)

Alder	Bøg	Eg	A. løv	Nål	Ialt
1- 10	24	53	75	65	217
11- 20	83	106	57	91	337
21- 30	43	42	71	232	388
31- 40	68	44	29	177	318
41- 50	186	133	37	65	421
51- 60	102	156	7		265
61- 70	102	92	4		198
71- 80	145	44	1		190
81- 90	129				129
91-100	92				92
101-120	16	1			17
121-140	21				21
over 140	83	4			87
Ialt	1094	675	281	630	2680

Denne jordbund har stor tilbøjelighed til at blive muldblottet, dersom vind og sol får adgang og fjerner løvet og udtørrer bun-

den. På sådanne steder er jorden tør, mosset, forbrændt og næsten uden løs overgrund. Alle blottede rande langs renafdrifter blottede kanter etc. antager denne håbløse tilstand, som i høj grad hæmmer både den gamle skov og nykulturerne.

Hvor der er læ, og jordbunden er mere fugtig, opstår der meget let forsumpning, så det er nødvendigt med omfattende afgrøftning. Græsvæksten i kulturerne er overordentlig kraftig og ondartet, ligesom forårsnattefrost i tiden 15. april til 15. juni ofte hærger kulturerne og de unge bevoksninger.

Som det fremgår af aldersklasseoversigten, savner distriktet i høj grad gammel vedmasse, idet ca. halvdelen af distriktets areal bærer bevoksninger under 45 år. Vedmassen pr. ha bevokset areal udgør idag kun ca. 160 m³ salgbar masse over 5 cm, men dette tal er stigende, idet tilvæksten i disse år overstiger hugsten med ca. 6000 m³ pr. år.

Stop 1

a) Afd. 96. Bøg, blokplantning med 2/0 planter i gravede riller 1891.

År	Alder	Stamtal	Pr. ha efter hugst			
			Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm, m ³
1924	35	1348	12,8	17,3	14,1	124
1963	74	161	43,7	24,2	28,7	365
Udvist 1963		13	42,0	1,8	28,5	26

	1924-38	1938-63
Årlig lb. tilvækst	12,1 m ³	14,7 m ³
Årlig lb. hugst	9,2 m ³	6,7 m ³

Skovrider H. C. NISSEN oplyste, at der ved ekskursionen i 1938 blev udtalt skepsis vedr. muligheden for, at bevoksningen fortsat kunne hugges så stærkt, som tilfældet den gang var. Idag kan vi af målingerne se, at hugsten efter 1938 blev væsentlig nedsat. – Skovrider Mørk-Hansen (sen.) udtalte i 1938, at han mente bevoksningen absolut var hugget for stærkt, og at stammeoprensningen ikke var god og ville have været bedre, hvis der havde været hugget mindre stærkt.

Skovrider F. MØRK-HANSEN: Jeg synes, det er blevet en smuk bevoksning; kronerne er måske lidt dybe. Min fader ventede med at hugge i bøg, indtil der kunne tages stavtrækævler.

Skovrider H. C. NISSEN: Ved ekskursionen i 1938 udtalte forst-

inspektør Th. Jagh, at bøgematerialet var dårligt. Hugsten førtes først og fremmest til gavn for aksetræerne. – Hovedvægten blev lagt på selektionen – ikke så meget på oprensning. – Jeg tror, at de unge bevoksninger idag er af bedre kvalitet, således at vi idag kan tage mere hensyn til oprensningen. Nogle enkelte vanris er taget af omkring 1950.

Skovrider AA. BAVNGAARD: For 25 år siden var denne bevoksnings grundflade nede på 16,1 m², og nu er den 24,2 m². Man har åbenbart siden foretrukket en svagere hugststyrke. Det er en smuk bevoksning med veloprensede, pæne stammer og en videreført god diameterudvikling. Det slog mig straks ved første øjekast, at sådant ikke kunne være nået uden en omfattende grenkapning af levende grene. Ved nøjere eftersyn bekræftes formodningen. Renbullen er af rimelig højde, men ens for så at sige alle træer. Sådant ordner naturen det ikke selv. Endvidere kan man ved nøjere eftersyn se spor af overgroningerne.

Skovrider NISSEN: Ja, der har været nogen grenkapning.

Skovrider Sv. KINDT: Jeg synes, at der i 1938 var hugget passende i bølgebevoksningen.

Professor N. HERMANSEN: Forleden foretog jeg en økonomisk opgørelse over denne bevoksning. Det viste sig herved, at Bregentved var en ubetydelighed fordelagtigere i økonomisk henseende, end hvis man havde valgt en hugst svarende til de bonitetsvise tilvækstoversigter. Dette gælder både m.h.t. forrentning og kasseoverskud.

Ekskursionens deltagere spadserede forbi en rødgran- og sitkagranplantning fra 1931 (afd. 70), egesåning fra 1904 i gravede riller (afd. 72), der er underplantet med 1/2 lind (Vindeholme) i 1952-53 og egesåning i gravede riller fra 1912 med hollandske agern (afd. 71). Endvidere en egesåning fra 1944 med agern fra Bregentved i opfurede riller efter fuldbearbejdning med tallerkenharve (afd. 65).

Ekskursionen gjorde holdt i afd. 73, rødgranplantning med 2/2 planter fra 1925. Følgende måleresultater er fra en prøveflademåling foråret 1963 (pr. ha):

Alder	Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Salgbar masse, m ³
42	1130	22,4	44,6	21,8	500

Skovrider H. C. NISSEN: Vi tager stager og lægter i rødgran indtil 35-års alderen. Der foretages iøvrigt ret begrænsede hug-

Fig. 1. Grevindeskov. afd. 72. Eg, 59 år, underplantet med 1/2 lind i 1952-53.

ster efter denne alder. Vi benytter kun i mindre grad douglas, sitka, lærk og lign., idet vi har uheldige erfaringer dermed. Ren rødgran er det mest økonomiske. Vi er betænkelige ved at dyrke de mange forskellige træarter – især af hensyn til vore aftagere: Industrien. Hvad mener ekskursionsdeltagerne om denne svage hugst. Ødelægges der noget derved?

Skovrider AA. BAVNGAARD: Også denne bevoksning så vi i 1938, men da som kultur, frembragt på den da yndede måde, som plantning under bøgeskærm, der dog lige var fjernet på grund af toptørhed. Her er der ikke tale om en modereret hugst, men om ligefrem svag hugst. Bevoksningen bærer dog præg af en ret stærk tynding i dens grønne ungdom. Jeg gætter på, at der ikke har været hugget ret meget i de sidste 10 år, hvori vedmassen synes at være samlet så stærk. Det har gavnet! Der er nået en tilstand, hvor man kan forvente den højst mulige ydelse i penge

fremover, hvilket må være vort skovbrugs formål frem for høj forrentning af en minimal kapital. Vil professor Hermansen ikke være med til at kvittere rentekravet til fordel for det høje årlige udbytte til gavn for såvel ejer som samfund?

Skovrider J. ABELL: Jeg synes denne bevoksning er rigtigt behandlet. En stærk tynding i hele bevoksningens liv fører til stor spredning med små og meget store diametre. De mellemstore dimensioner er imidlertid de nemmeste at sælge idag og skovbehandlingen må rette sig efter markedets krav. Bunden i denne bevoksning er mørk og vegetationsløs, og det anser jeg for det rigtigste i rødgran.

Skovrider J. A. LØVENGREEN: Jeg vil gerne takke lensgreve Chr. Moltke, fordi der i sin tid blev givet mig lejlighed til at foretage tilvækstberegninger m.m. over eg på Bregentved. Skovrider Løvengreen syntes at egne i afd. 71 så lovende ud. Denne bevoksning havde følgende data:

Eg, såning i gravede riller 1912 af hollandske agern.

pr. ha forår 1963 efter hugst – 51 år.

	Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm, m ³
Hovedtræer	57	27,2	3,3	18,7	32,5
Andre træer	222	25,2	11,1	18,3	106,6
Ialt	279	25,6	14,4	18,4	139,1

Skovrider J. A. LØVENGREEN: Hvis man nu fældede egebevoksningen i 70 års alderen og satte de indkomne penge i sparekassen, så ville staten tage ca. halvdelen af pengebeløbet. Venter man med at fælde bevoksningen til den er 120 år, så vil inflationen medføre en betydelig stigning af værdien.

Skovrider Sv. LARSEN, Tolne: Man bør holde lang omdrifts-alder, og man kan – for nåletræets vedkommende – altid fremstille småt opskåret savværkstræ af store dimensioner – ikke omvendt. Vedr. indblanding synes jeg godt man kan have fordel af den, men det kræver, at indblandingstræarten kan holde trit med rødgranens højdevækst.

g) Ekskursionen fortsatte til afd. 90. Eg såning og prikling fra 1891-95; proveniens dansk og hollandsk. Den besigtigede del af afdelingen er frembragt ved prikling med 2/0 planter af dansk oprindelse (Lolland.) 1891.

Fig. 2. Grevindeskov, afd. 90. Egebevoksning fra 1891-95. Fra venstre: Bregentveds skovrider, H. C. Nissen; dirigenten: professor Niels Hermansen; skovrider Aa. Bavngaard.

pr. ha forår 1962 efter hugst - 72 år (gen.)

	Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm, m ³
Hovedtræer	62	42,8	8,9	23,3	110
Andre træer	51	38,0	5,8	22,0	68
Ialt	113	40,6	14,7	22,7	178

I ekskursionsføreren fra 1938 er opført nogle tal, der formentlig stammer fra en prøveflade i afdelingens ældre del. Denne prøveflade er bevaret og målt særskilt i foråret 1962.

Prøveflade i afd. VI 90 efter hugst:

År	Alder	Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm, m ³
1938	49	194	27,2	11,3	18,9	112
1962	74	92	45,2	14,8	23,8	188

Skovrider H. C. NISSEN: Vi har haft store overvejelser om hovedtræernes rette afstand i eg ved en omdrift på 125 år. Vi er kommet til, at 14 m's afstand er den omtrentlig rigtige og tager det i betragtning ved bestandsplejen og udvælgelsen af hovedtræerne i den unge bevoksning. – En god placering af hovedtræerne kræver et tidligt udvalg. Vi mener, at det er økonomisk forsvarligt at tage vanris af hovedtræerne i den unge alder, og arbejderne kan ved den tidlige udmærkning sørge for, at hovedtræerne ikke beskadiges ved fældning. Hovedtræudmærkning kan måske give en lidt større grundflade – evt. 10-15 % – ved svagere hugst i mellemrummene. I 1938 ved jubilæumsekskursionen udtalte skovrider Bavngaard, at han ikke var helt tilfreds med resultatet, og at stamtallet var for lille, oprensningen var ikke særlig god, og det fremtidige udbytte ville blive småt. – Skovrider Nissen oplyste, at der siden 1938 var taget 5,8 m³ eg og 0,5 m³ bøg pr. ha.

Skovrider AA. BAVNGAARD: Vi står ikke på samme sted i bevoksningen som for 25 år siden. Det må siges at være en meget smuk bevoksning om end noget stamfattig endnu trods øjensynlige bestræbelser på noget svagere hugst. Denne tendens sås endnu klarere i den 51-årige egebevoksning i afd. 71, hvor stamtallet er 279. Da denne bevoksning her i 1938 var 49 år var stamtallet 194. Perioden med det, vi nu kalder stærk hugst, skulle vi igenem, og havde vore ældre kolleger ikke nået det, havde vi måttet gøre det nu. Jeg er ked af, at Jagd ikke er mere og ikke er med her i dag, for vi er mange, der i dag gerne ville have hyldet ham, prist hans ungdommelige sind og anerkendt hans levende naturbegavelse. Han var en af vort skovbrugs foregangsmænd, og han viste os en gentlemans færd.

Stop 2

Ekskursionsdeltagerne fortsatte til fods langs med bevoksninger af dansk eg fra 1919-20. Lige før jernbanen passerer hollandsk eg sået 1922.

a) Afd. 57. Eg, såning i gravede riller 1890, dansk – Under-

Fig. 3. Grevindeskoven, afd. 55. Egekultur. Prikling 1948 med 1/0 planter i fræsede striber. Rødgran 2/1 underplantet 1951.

plantningsforsøg anlagt 1944. (Målingerne udføres af Statens forstlige Forsøgsvæsen).

Pr. ha forår 1958 efter hugst – 68 år (gen.).

	Diam.	Grundfl.	Højde	Totalmasse
Stamtal	cm	m ²	m	m ³
86	42,1	11,9	23,0	165

Skovrider H. C. NISSEN: Vi tager i juli-august måned eventuelle vanris af de mærkede hovedtræer. Der er foretaget underplantning af eg forsøgsmæssigt med mange forskellige træarter, deriblandt: lind, rødæl, ask, sitka, kirsebær, avnbøg, bøg etc.

b) Afd. 55. Egekultur, prikling 1948 med 1/0 planter i fræsede striber under skærm af birk (afviklet 1960). Birkene var plantet som forkultur efter ca. 45-årig rødgran, der faldt i februarstormen 1934. – Forsøgsvis plantning med stor afstand mellem egerækkerne (5 m) for senere indplantning med rødgran (3 rækker). Der er plantet 3 parceller med rødgran 2/1: forår 1951, forår 1953 og forår 1955.

Skovrider H. C. NISSEN: Vi har her lavet blandingskulturer af eg og rødgran. Vi har valgt at blande rækkevis og ikke i kvadrater. Til næste år vil vi lave en forsøgsplantning med de for-

skellige metoder, bl.a. Bjergsted-kvadrater og Nordstrøm-metoden. – Svenskerne mener, at granerne trækker egene med op.

Skovrider CHR. SMITH: Jeg har været inde på samme tanke. Det er rigtigt at få lidt indtægter af kulturen inden egen er kommet i den alder at den giver penge. Jeg synes, at granerne her har taget overhånd. Vi har benyttet cypres i rækkerne nærmest egne og kun gran i den midterste nåletrærække.

Skovrider DONS: På Krenkerup har vi forsøgt eg-nål blanding med skiftevis en række af hver. Granerne rådnede imidlertid hurtigt, og egne er opknebnede og kedelige. Jeg har ikke senere fået lyst til blanding. Jeg tror, at en stærk nitrifikation har uheldig indvirkning.

Professor N. HERMANSEN: Kvadrat-metoden på Bjergsted har jeg set for nylig, og den ser stadig godt ud. Der har været forskellige indvendinger imod Nordstrøm-metoden. Økonomien for blandinger af omtalte art er naturligvis bedre, jo mere nål der er.

Skovrider H. C. NISSEN: Nu planter vi 3 rækker eg og 5 rækker gran.

Direktør H. HEDLUND: Svenskerne er også meget delt i opfattelsen af blanding mellem eg og gran.

Stop 3

Under meget hyggelige former indtoges lunchen kl. 12,15 i et telt, der var opstillet i Grevindeskoven i meget smukke omgivelser.

Stop 4. Nyskov

a) Afd. 22, ær, plantning af 1/1 planter 1925. – Forår 1963: højde ca. 22 m, diameter ca. 30 cm.

Skovrider H. C. NISSEN: Kan man plante ær på Bregentved.

Skovrider P. QVISTGAARD: Jeg tror, at æren kan gro mange steder på Bregentved. Man bør tage vanris af ær, og jeg synes, at man bør oprise mere end her.

Skovrider J. E. RASMUSSEN: Plant ikke ær. Den er kun god, hvor den myldrer op, og dér bør den foretrækkes frem for bøg.

Skovrider J. ABELL: Ær kommer op mange mærkelige steder, den aner ikke, om stedet er godt for den. Det kræver lokale erfaringer at bedømme, hvor den kan trives, og plantning må ofte foretrækkes.

b) Afd. 19-20. Eg anlagt 1936 som proveniensforsøg med provenienser fra Holland, Visingsø, Bregentved, Wedellsborg – og rødeg.

Skovrider H. C. NISSEN: I de hollandske ege langs vejen er forsøgt afmærkning med egepæle i et kvadratnet på 14×14 m, der svarer til den ønskede afstand mellem de kommende hovedtræer. Der hugges aktivt for disse hovedtræemner, men i mellemrummene forsøger vi en noget svagere hugst.

Skovrider H. C. Nissen oplyste, at man kunne forbedre økonomien ved denne behandlingsmåde. Der blev udtaget mange bundgarnspæle i denne bevoksning.

c) Afd. 3. *Abies grandis*, plantning 1926 med $2/2$ planter. Oprindelig 50 % rødgran. Frøet stammer fra 2 store stormfældede *grandis* i Hesede planteskole.

Pr. ha efter hugst forår 1963: 41 år.

Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Salgbar masse m ³
475	34,4	44,0	28,4	604

Årlig løbende tilvækst 1948-63: ca. 38 m³ pr. ha.

Skovrider H. C. NISSEN: Kan vi sælge *grandis*. Hidtil har vi solgt *grandis* på linie med rødgran. Den er god til fremstilling af lister, og den giver gode penge ved salg til pyntegrønt.

Kgl. skovrider JENS HVASS: Vi har eksporteret *grandis* til Sverige, hvor de anvender den til sundhedssandaler i stedet for Abachi; importøren ønskede en let træart.

Afdelingsleder M. KNUDSEN: Når *grandis* er kvistet, er den lige så slank som rødgran. Der regnes med, at 20 % af vort rødgran må kasseres til savværkstræ. *Grandis* er velegnet til møbelplader, og til dette formål kan gives samme pris som for rødgran.

Skovrider LARSEN, Tolne: *Grandis* giver god omsætning i jordbunden. Den fejtes af vildtet. Forøges rødgranens omdriftsalder ved indblanding af *grandis* er meget opnået.

Skovrider Sv. KINDT: Modertræet var 34 m højt, 44 år gammelt og havde en stammemasse på 12 m³.

Skovrider J. ABELL: Jeg synes, det er bedre at sætte *grandis* som hver 4.de eller 5.te række i rødgran i stedet for en mere tilfældig spredt indblanding, som kan føre til ren *grandis* på et for tidligt stadium.

Skovrider H. C. NISSEN: Vi har tænkt os at fortsætte med blanding af rødgran og *grandis*.

Skovrider H. MUUS: Har der været nålefald i *grandis*. – Jeg har blanding, hvor hver 8.de række er *grandis* og resten rødgran. For 5 år siden har vi haft meget nålefald i *grandis*.

Skovrider H. C. NISSEN: Vi har haft ret stærkt nålefald i yngre grandis. Det har ikke stor betydning for væksten, men til gengæld stor betydning for pyntegrøntaflægningen.

Skovrider J. ABELL: Der er mange forskellige provenienser at vælge imellem. – Man skal være forsigtig ved valget af frø, og hvis det er muligt vælge frø fra »danske« bevoxsninger.

Skovfoged NIELSEN, Rosenfeldt: Nålefaldet er størst i de langsomtudviklede grandis.

Stop 5. Boelskov

Afd. 33. Bøg fra oldenåret 1869. Naturforyngelse.

Vedmasse pr. ha efter hugst forår 1963.

Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm m ³
80	51,6	16,6	29,5	258

Skovrider H. C. NISSEN: Der er hugget 12 m³ årligt i denne bevoxsning i de de sidste 20 år. Er opvæksten god nok i denne naturforyngelse. Det bliver antagelig nødvendigt at efterbedre med rødgran.

Kgl. skovrider F. LORENZEN: Ja, det er en udmærket selvfor- yngelse, og den står vel i ca. 500 kr. pr. ha. Ær kunne måske indføres her.

Skovrider CHR. SMITH: Dette er Raahoved skov om igen; men det er tvivlsomt, om det betaler sig at tage disse gode – men for unge træer allerede nu.

Skovrider J. ABELL: Dette er smukt, men hvor økonomisk er det, hvis det drejer sig om hele skove. I det foreliggende tilfælde, i vestsiden af skoven, kan det være rigtigt at have denne skovtype som dækning for bagved liggende rene nåletræbevoxsninger. – Hvad omdriften angår, kan man sige, at savværkerne ikke er særligt interesserede i meget stort træ. For savværkerne er rødmarven det afgørende, mens finerindustrien selvfølgelig gerne vil have træ med meget store diametre.

Professor N. HERMANSEN: Jeg mener, at det er et tilfredsstillende skovbillede – i relation til Raahoved skov.

Stop 6 Stubbekrogen

Afd. 1. Bøg fra oldenåret 1869. Naturforyngelse.

pr. ha efter hugst:

År	Alder	Stamtal	Diam. cm	Grundfl. m ²	Højde m	Masse over 5 cm, m ³
1923	53	495	26,1	26,3	22,9	307
1938	68	182	37,0	19,6	27,0	276
1961	91	87	53,1	19,2	30,2	308
				1923-38	1938-61	
				Årligt løbende tilvækst	11,1 m ³	11,4 m ³
				Årligt løbende hugst	13,2 m ³	10,0 m ³

Skovrider H. C. NISSEN: Forstinspektør Jagd har i driftsplanen indføjet følgende om denne afdeling og naboafdelingerne: »Bevoksningerne er meget smukke, med stor højde, meget fin bul og gode kroner. Næsten udelukkende første klasses træer, men stamtallet er lille. En yderst aktiv bestandspleje og udhugning har fundet sted fra 1919«. – Randvirkninger har nedsat tilvæksten. Det hele stammer fra oldenåret 1869, men der har været holdt egeoverstandere meget længe, og disse har ved fældningen slået toppene af bøgene en del steder.

Skovrider DONS: Det er en fin bøgeforyngelse, men den gamle bevoksning er måske afviklet lidt sent.

Lensgreve CHR. MOLTKE erklærede dermed ekskursionen for slut og indbød ekskursionsdeltagerne til forfriskninger ved opstillede borde.

Dansk Skovforenings næstformand, statsskovdirektør H. FRØLUND rettede en hjertelig tak til lensgreve Moltke for ekskursionen idag, og takkede skovrider Nissen, forstassistenten og skovfogederne for det store arbejde, der havde resulteret i denne yderst vel tilrettelagte og lærerige ekskursionsdag på Bregentved skovdistrikt. – Skovdirektøren omtalte den lykkelige konstellation på Bregentved: at der bag en række fremtrædende forstmænd har stået en række skovejere af slægten Moltke, som med levende interesse har fulgt og støttet deres skovbestyrere. Herved er Bregentveds skove blevet et uvurderligt lærested for dansk skovbrug, ja man tør måske sige for flere endnu.

LITTERATUR

VAN GOOR, C. P. og TIEMENS, F.: De invloed van eenmalige Strooiselwinning op de aanwas van grovedennenbos. Ned.Bosb.Tijdschr. bd. 35, 1963, s. 42-47. — Berichten Bosbouwproefstation No. 37.

Anmelderen har tidligere omtalt en tjekkisk artikel om »Streunutzung« her i tidsskriftet (bd. 48, s. 101). Den hollandske undersøgelse vedrørende dette problem, som er meget vigtigt i vore sydlige nabolande, er eksperimentel. VAN GOOR og TIEMENS gennemførte i 1953 en »strooiselwinning« i 6 skovfyrbevoksninger. Deres »indgreb« var kraftigt, idet de fjernede hele affaldslaget og hele den ca. 6 cm tykke mor, som var i bevoksningerne. Undersøgelsen er gennemført i Nord-Brabant, hvor der er tradition for »strooiselwinning«, så man kan med nogen ret antage, at van Goor's og Tiemens' indgreb har været af samme karakter, som de traditionelle indgreb.

Deres materiale omfatter tre prøvefladepar, hvor den ene af parrets flader er behandlet i 1953, den anden er en ubehandlet sammenligningsflade. Desuden er der tre behandlede prøveflader, hvor tilvæksten er sammenlignet med tilvækstoversigter. Tilvækstmålinger er foretaget i 9 år før indgrebet og i 7 år efter indgrebet. Forfatterne finder, at »strooiselwinning« i deres materiale har medført en tilvækstnedgang på ca. 2 m³/ha og år, hvilket er ca. 25 % af normalt tilvæksten.

Det indgreb, som man har arbejdet med i Holland, er som nævnt kraftigt. Forfatterne gør selv opmærksom på, at 65 % af bevoksningernes finrødder befinder sig i moren. 65 % af bevoksningernes vigtigste rødder fjernes altså med moren.

H. Holstener-Jørgensen.

**FORENINGEN
DANSKE STAVEFABRIKERS
FÆLLESKONTOR**

AABOULEVARD 5 . KØBENHAVN V
TELEF.: CENTRAL 14875
TELEGRAM-ADR.: STAVKONTOR

E. Graven's Planteskole

Hansted pr. Horsens
Tlf. Hansted 46

*Skov-, Læ- og Hækplanter samt
Planter til Vildtremiser*

Plantskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen
med Skovfrø- og planter

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing Telf. 53

*Vi anbefaler os med alle Arter
Skovplanter i gode Provenienser*

Skovplantekulturerne staar under
Herkomstkontrollen med Skovfrø
og -planter.

Reserveret

VI ER KØBERE TIL:

Kævler i bøg

Hyllinge Træindustri A/s

Tlf. Hyllinge 64

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO

TELELON 62933*

DANMARK

Skovplanter

*i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.*

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavisstation. Plantskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

NYHED DEMONTERBAR KRAN

specielt konstrueret for rationelt og krævende skovarbejde. Kan nu også leveres således, at den med et håndgreb kan afmonteres fra chassiet. Nyttelasten øges herved tilsvarende og vægtafgiften kan under visse omstændigheder bortfalde.

HIAB 176
Skov-Elefant

HIAB ^A_S

ELLEKÆR 5 HERLEV
TELF. 94 97 74